

Utlåtande 2004: RIV (Dnr 322-2579/2004)

Schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet

Hemställan från utbildningsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet enligt bilaga 3 godkänns.
2. Elever i förskoleklass som bedöms mottagas i särskola ska omfattas av schablonsystemet.
3. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för beslut om mottagande i särskoleverksamhet, nivåplacering och specialiststöd.
4. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för intäktsfinansierat stöd till stadsdelsnämnderna vad avser särskoleverksamhet.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att följa och analysera kostnadsutvecklingen av skolskjutskostnadens del av särskolekostnaden.
6. Kommunstyrelsen skall inför 2006 års budget utvärdera införandet av ett schablonfinansierat resursfördelningssystemet för särskolan.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Utbildningsnämnden gav i juni 2003 förvaltningen i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnder ta fram förslag till ett schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet. Utgångspunkten för

ett nytt system var att det skulle rymmas inom nuvarande resurstilldelning för särskoleverksamheten.

Nämndens förslag är att för särskoleeleverna utgår en grundskoleschablon samt en schablon som förstärkningsresurs. Dessa schabloner skall tillsammans motsvara den totala kostnaden för en särskoleelev. Schablonerna för förstärkningsresursen är indelade i fem behovsnivåer och differentierade.

Utbildningsnämnden beslutade den 14 juni 2004 att godkänna förslaget till schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet och överlämna förslaget till kommunstyrelsen.

Remisser

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, utbildningsnämndens handikappråd och stadsledningskontoret.

Bromma stadsdelsnämnd är positiv till ett schabloniserat resursfördelningssystem men anser att skolskjutskostnader och lokakostnader behöver utredas vidare.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget till schabloniserat resursfördelningssystem för särskolan med undantag för att lokaler ska ingå.

Hägerstens stadsdelsnämnd stödjer förslaget till schabloniserat resursfördelningssystemen, men anser att skolskjutshanteringen behöver utredas tydligare.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget och anser att full kostnadstäckning för särskoleverksamheten fördelas till de skolor där verksamheten bedrivs.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget att ersätta dagens administrativt resurskrävande sätt att fördela resurser till driften av särskolan med ett schabloniserat resursfördelningssystem.

Kista stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de fem ersättningsnivåerna men motsätter sig att skolskjutskostnaderna ingår i schablonerna.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget så länge de täcker faktiska kostnader för särskolverksamheten.

Liljeholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget och anser att ansvaret för särskoleverksamheten bör ligga på ett centralt rektorsområde

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd överlämnade förvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om schabloniserat resursfördelningssystem.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig bakom förslaget till nytt resursfördelningssystem under förutsättning att kostnaderna för verksamheten täcks av fördelade medel.

Rinkeby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget till en central enhet för bedömning och behovsgruppsindelning och anser att ansvaret för särskolan ska ligga på en central enhet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att förslaget till nytt resursfördelningssystem är bra, lätt att förstå och upplevs som rättvist. Nämnden anser att storleken på schablonerna bör ses över.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskola.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget och anser att det ger bättre förutsättningar än nuvarande system för att planera budgeten för verksamheten.

Vantörs stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till de kriterier som satts upp för systemet och har utifrån det redovisade förslaget inget att invända mot de föreslagna behovsgrupperingarna och uppdelningen på en grund- och en resursförstärkningsschablon.

Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om schabloniserat resursfördelningssystem men anser att kostnader för lokaler borde särskiljas och nivågrupperas efter elevernas olika behov av lokalutrymme.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget men ser svårigheter med att schablonisera skolskjutskostnader och lokalkostnader

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att ett schabloniserat resursfördelningssystem införs och anser att det i jämförelse med nuvarande system kommer att innebära en mer likvärdig hantering inom staden och vara mer förutsägbart vid skolornas ekonomiska planering.

Utbildningsnämndens handikappråd avstår från att lämna synpunkter på förslaget.

Mina synpunkter

Särskolans verksamhet omfattar en grupp elever som har behov av särskild omsorg och struktur för att nå upp till målen för deras förmåga. För att skapa de bästa förutsättningarna för dessa elever krävs en tydlig ansvarsfördelning för verksamheten inom staden. Min uppfattning är att nuvarande styrning och ansvarsfördelning av verksamheten är otydlig och systemet för resursfördelning bristfälligt. Konsekvenserna är att vi nu har en onödigt byråkratisk handläggning och framför allt är systemet kostnadsdrivande.

Införande av schablonsystem för verksamheten anser jag därför vara nödvändigt.

Införandet av ett schablonsystem för särskolan skapar möjlighet för skolenheterna att redan vid årets början ha kunskap om vilka resurser för verksamheten som skolan har, vilket flertalet remissinstanser påpekar är av stor vikt.

Utgångspunkten för de föreslagna nivåbeloppen grundar sig på särskolans resurser för år 2004. Den slutgiltiga resurstilldelningen avgörs i budgeten för 2005. Ett antal av remissinstanserna har uttryckt oro för att resurserna inte är tillräckliga. Min uppfattning är att i det system som staden har haft hittills har det inte har funnits incitament hos skolenheterna att driva en resurseffektiv verksamhet. Framför allt har samordningen mellan skolverksamheten, skolskjuts och LSS insatser för enskilda individer varit bristfällig. Ett tydligare resursfördelningssystem genom schablonfinansiering anser jag är en åtgärd för att förbättra det ekonomiska ansvarstagandet.

I förslaget ingår skolskjutskostnader i schablonen. Ett antal remissinstanser uttrycker oro över konsekvenserna av detta. Det framkommer i remissvaren att nämnderna upplever det som ett problem att Stockholm har generösare reglementen för skolskjuts än vad som föreskrivs i skollagen. Utbildningsnämnden har givit förvaltningen i uppgift att göra en översyn av reglementet för skolskjuts.

I förslaget till schablon ingår också kostnader för lokaler vilket några remissinstanser anser är svårhanterligt. I förslaget för de olika nivåerna av schablonbelopp har dock hänsyn tagits till de olika gruppernas lokalbehov. Jag menar att ansvaret för särskolan måste omfatta hela verksamheten och därför anser jag att det är riktigt att lägga in både skolskjuts och lokaler i schablonen. Jag anser dock att konsekvenserna av detta bör följas upp under år 2005.

Utbildningsnämndens förslag omfattar inte förskoleklassverksamheten, eftersom förskoleklasser inte omfattas av lagen för obligatorisk sarskoleverksamhet. I förslaget framförs dock att samma schabloniserade resursfördelningssystem kan överföras på förskoleklassverksamheten för barn som antas mottagas i särskolan. Jag anser att förskoleklassverksamheten är en del i grundskolans verksamhet och att elever som tillhör denna ska behandlas på samma sätt som grundskoleeleverna. Det föreslagna schablonsystemet ska därför även omfatta förskoleklassbarn som kommer att mottagas i särskolan.

För att garantera en rättsäker hantering anser jag att mottagandet av elever i särskolan och placering i schablonnivåer ska beslutas av en central enhet under utbildningsnämnden. Enheten bör också var behjälplig när det gäller information om lämplig placering och vilka alternativ som finns i staden. Jag

anser också att samma behandling bör ske av särskolans elever som för elever i FH-klass.

Pedagogiskt stöd i form av specialistkompetens borde enligt flera remissinstanser finnas centralt i en intäktsfinansierad verksamhet. Utbildningsförvaltningen har denna kompetens idag. Jag anser att utbildningsförvaltningen dels ska ansvara för anslagsfinansierad verksamhet som myndighetsutövning, nivåplacering och specialistkompetens som garanterar ett grundstöd till skolorna, dels ansvara för en intäktsfinansierad verksamhet för stöd till skolenheterna.

Interkommunal ersättning och SIS-medel bör enligt min mening hanteras av en central enhet. Det är viktigt att vi mot andra kommuner agerar som en kommun.

Med detta vill jag återigen poängtera min grundinställning att stadsdelsnämnderna har ansvar för alla barn boende i sin stadsdel oavsett vilket behov som föreligger. Samordning måste ske av resurser, både ekonomiska och verksamhetsmässiga för att erbjuda alla barn och framförallt barn med särskilda behov det stöd som krävs för en god uppväxt.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. återremittera ärendet
3. därutöver anför följande.

Ett införande av nivågrupperade schabloner för särskoleelever i grundskolan är tilltalande eftersom det underlättar administration och ekonomisk planering. Det finns dock en risk att ersättningsnivåerna inte blir rimliga och rättvisa på grund av svårigheter att klassificera särskolebarn i grupper på detta sätt. De individuella behoven är mycket varierande. Det är också en brist att särskoleverksamhetens nuvarande kostnader varken redovisas eller analyseras.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Detta särskilt som Utbildningsnämnden aviserat att särskolan måste dra ner på kostnaderna för att ta igen det prognosticerade underskottet på cirka 18-20 miljoner (utbildningsnämndens tertialrapport 2, 2004).

Innan förslaget genomförs måste Utbildningsnämnden återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet enligt bilaga 3 godkänns.
2. Elever i förskoleklass som bedöms mottagas i särskola ska omfattas av schablonsystemet.
3. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för beslut om mottagande i särskoleverksamhet, nivåplacering och specialiststöd.
4. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för intäktsfinansierat stöd till stadsdelsnämnderna vad avser särskoleverksamhet.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att följa och analysera kostnadsutvecklingen av skolskjutskostnadens del av särskolekostnaden.
6. Kommunstyrelsen skall inför 2006 års budget utvärdera införandet av ett schablonfinansierat resursfördelningssystemet för särskolan.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Utbildningsnämnden gav i juni 2003 förvaltningen i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram förslag till ett schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet. Utgångspunkten för ett nytt system var att det skall rymmas inom nuvarande resurstilldelning för särskoleverksamheten.

Nämndens förslag är att för särskoleeleverna utgår en grundskoleschablon samt en schablon som förstärkningsresurs. Dessa schabloner skall tillsammans motsvara den totala kostnaden för en särskoleelev. Schablonerna för förstärkningsresursen är indelade i fem behovsnivåer och differentierade.

Utbildningsnämnden beslutade den 14 juni 2004 att överlämna utbildningsförvaltningens förslag till schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskolverksamhet.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 juni 2004 har i huvudsak följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Vid utbildningsnämndens sammanträde 2003-06-18 gavs förvaltningen i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag till ett schabloniserat ersättningssystem (resursfördelningssystem) för drift av särskoleverksamheterna. Förvaltningen fick samtidigt i uppdrag att i samverkan med länets övriga kommuner se över bidragen till fristående skolor. Nämnden gav också förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av skolskjutsverksamheten och återkomma till nämnden med förslag till beslut.

Avdelningen för elevstöd/enheten för särskolan har efter samråd med representanter för stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna Älvsjö, Maria-Gamla stan, Kista och Spånga-Tensta tagit fram ett förslag till ett schabloniserat resursfördelningssystem vilket presenteras i detta tjänsteutlåtande.

I föreliggande förslag till schabloner är utgångspunkten den sammanlagda budget som nuvarande särskolschablonsystem enligt verksamhetsplan 2004 genererar exklusive de skolbarnsomsorgsschabloner som stadsdelarna får. Själva beräkningsarbetet för förslaget till särskolschabloner/undervisning har utgått från de schabloner som finns för grundskolan och att dessa storleksmässigt också ska bilda grunden för särskolans elever. Till dessa ”grundschabloner” läggs en resursförstärkning. Storleken på detta belopp är beroende av vilken av fyra behovsgrupper eleven bedömts tillhöra (en femte behovs-grupp har inte någon preciserad summa och omfattar ett fåtal elever). ”Grundschablonen” och

resursförstärkningen bildar tillsammans den totala schablon som ska utbetalas per elev i särskolan (bilaga 1).

I särskolschablonerna ingår medel för alla extraresurser som krävs för att fullgöra skoluppdraget och innefattar även medel till lokaler och skolskjuts. I likhet med grundskolan ingår inte modersmål och svenska som andraspråk.

Förvaltningen ämnar återkomma under hösten när det gäller nämndens uppdrag om att göra en översyn av skolskjutsverksamheten.

Eftersom förskoleklass och korttidstillsyn inte är särskola ingår inte dessa verksamheter i föreliggande förslag. Om nämnden bedömer att ett schablonsystem bör införas även för dessa verksamheter kan det göras utifrån den modell som beskrivs i ärendet.

Samma schablonsystem bör enligt förvaltningen gälla för kommunalt drivna och fristående särskolor. För gymnasiesärskolan gäller att systemet måste anpassas efter de enskilda programmens skilda kostnader. Förvaltningen avser att göra en översyn av detta under hösten och återkomma till nämnden med förslag.

Hanteringen av nuvarande resursfördelningssystem medför ett stort administrativt arbete. Det garanterar inte att resurserna fördelas rättvist. Ansvar för utbildningen är oklart och systemet innebär också att klara incitament för ett effektivt resursutnyttjande saknas.

Inom förvaltningen utreds även förutsättningarna för ett schabloniserat resursfördelningssystem för stadens FH-klasser. Gemensamma diskussioner har därför förts om konsekvenserna av olika hanteringsmodeller till följd av nu föreslagna resursfördelningssystem.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har handlagts inom avdelningen för elevstöd efter samråd med representanter för stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna Älvsjö, Maria-Gamla stan, Kista och Spånga-Tensta. I gruppen har också ingått representanter för avdelningen för elevstöd.

Schablonerna har även diskuterats vid möten med företrädare för särskoleverksamheter i länets övriga kommuner. De fristående skolorna i länet som staden har avtal med informerades vid ett möte i mars 2004 om förslag till nytt resursfördelningssystem.

Under arbetets gång har avdelningen för elevstöd, enheten för särskolan, varit i kontakt med flera kommuner som utarbetat olika former av schablonsystem. De system som studerats närmare har utgått från kriteriet kursplan (grundskola eller träningsskola) eller bedömning av omfattning av elevens behov av personalstöd. Diskussioner har t.ex. förts med särskolansvariga i Nacka och Huddinge kommuner. I Nacka är elever i grundskolan indelade i 2 grupper och träningsskolans elever i 3. För särskolans elever i Huddinge görs grupperingen utifrån personalbehov. Från att ha börjat med 3 grupper har Huddinge idag 4.

BAKGRUND

Uppdraget

I samband med att utbildningsnämnden vid sitt sammanträde 2003-03-20 behandlade olika förslag till besparingar fick förvaltningen i uppdrag att göra en analys av hela särskolverksamheten. På uppdrag av stadsledningskontoret gjorde därför en extern konsult en analys av särskolans verksamhet. Rapporten låg till grund för förvaltningens förslag på besparingsåtgärder vilka redovisades för utbildningsnämnden 2003-06-18.

Utbildningsnämnden beslutade vid detta sammanträde att

- ge "förvaltningen i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag till ett schabloniserat ersättningssystem för drift av särskolverksamheterna"
- "i samverkan med länets övriga kommuner se över bidragen till fristående särskolor" samt
- "göra en översyn av skolskjutsverksamheten och återkomma till nämnden med förslag till beslut."

I sitt beslut anförde nämnden vidare bland annat att det "också är lämpligt att såväl frågan om schabloniserat ersättningssystem för särskolan som frågan om ersättning till fristående särskolor handläggs gemensamt av stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen och att man finner former för en nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna kring frågan om ett schabloniserat ersättningssystem."

Nuvarande finansieringssystem

I nuvarande resursfördelningssystem erhåller utbildningsnämnden schabloner för elever i den obligatoriska och frivilliga särskolan samt för extra stöd i skolbarnsomsorgen och för korttidstillsyn.

I nedanstående tabell redovisas beräknade medel enligt verksamhetsplan 2004.

	SCHABLON PER ELEV, TKR	ANTAL ELEVER	SUMMA, TKR
Elev i särskola	270,0	1 205	325 350
Resursförstärkning för särskolelever i skolbarns-omsorg utöver skolbarnsom- sorgsschablon *	151,6	410	62 156
Särskolelever med korttidstillsyn	151,6	398	60 336
Summa			447 842

* Kommunfullmäktige fördelar dessutom 13 124 tkr till stadsdelsnämnderna i form av skolbarnsomsorgsschabloner för särskolelever som är inskrivna i fritidshem.

Schablonen utgår med 36 540 kr för barn 6-9 år och 28 140 kr för barn 10-12 år.

För den offentligt drivna obligatoriska särskolan kommer förvaltningen, enheten för särskolan, överens med respektive skola om personalbemanningen. Kostnaderna för denna bemanning har t.o.m. 2003 ersatts helt och verksamheterna har därutöver fått ett procentuellt påslag för alla övriga kostnader som t ex skolledning, vaktmästeri, elevvård, städning, skolmåltider och undervisningsmaterial. Två olika ersättningsprinciper tillämpas således, eftersom utbildningsnämnden från kommunfullmäktige får ersättning efter prestation (nuvarande särskolschablon) medan stadsdelarna för driften av särskolverksamhet ersätts med i stort sett faktiska kostnader.

De fristående skolorna har i princip ersatts med det belopp skolan ansett sig behöva. Det innebär dock inte att kostnaden för den fristående verksamheten skiljer sig anmärkningsvärt från övrig verksamhet.

Andra kommuner ersätts via prislistor fastställda av den enskilda kommunen.

Nuvarande hantering medför ett stort administrativt arbete. Det garanterar inte att resurserna fördelas rättvist. Ansvar för utbildningen är oklart och systemet innebär också att klara incitament för ett effektivt resursutnyttjande saknas.

Elever

Särskolverksamhet bedrivs av kommunalt drivna grundskolor och gymnasieskolor, andra kommuner och fristående skolor inom och utom staden.

Elevgruppen är mycket heterogen och de enskilda elevernas behov varierar beroende på grad av utvecklingsstörning och olika former och grader av ytterligare funktionshinder. Elevernas individuella behov och svårigheter framgår i de utredningar som ligger till grund för mottagande i särskolan. På grund av det stora elevunderlaget i staden har Stockholm goda möjligheter att beskriva elevernas behov på ett differentierat sätt.

Vårterminen 2004 uppgår (exkl. förskolklasselever) elevantalet till följande.

	Totalt antal särskolelever	- varav folkbokförda i Stockholms stad
Obligatorisk särskola	834	794
Gymnasiesärskola	458	313
Summa:	1 292	1 107

av de 1 107 stockholms eleverna går 78 i särskola i annan kommun och 183 i fristående särskolor.

	Totalt antal	- varav folkbokförda i
	särskolelever	Stockholms stad
Särskolelever med	349	340
resursförstärkning i		
skolbarnsomsorgen		

av de 340 stockholms eleverna har 10 skolbarnsomsorg i annan kommun och 36 i fristående särskolor.

FÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Förvaltningen har i detta tjänsteutlåtande valt att använda uttrycket resursfördelnings-system istället för det i nämndens uppdrag använda ordet ersättningssystem.

Med hänvisning till SPO-utredningen och andra eventuellt kommande organisationsförändringar i staden har arbetsgruppens strävan varit att lämna ett förslag som så långt möjligt är organisationsneutralt.

Ersättningssystemet ska vara administrativt enkelt, ha en logisk struktur och garantera likvärdighet inom staden. Det ska också vara effektivt ur ett ekonomistyrningsperspektiv och rymmas inom den budgetram som gäller idag.

Elevgruppernas behov

Beslutet om mottagande i särskolan utgår ifrån vissa kriterier som är fastställda i skollagen och är inte behovsrelaterade. Insatserna inom särskolan ska däremot påverkas av en helhetsbedömning av den enskilde elevens svårigheter och behov. Med elevernas individuella behov som utgångspunkt har ett förslag till schabloniserat resursfördelningsystem utarbetats. Behovsgruppering har gjorts efter följande kriterier :

- Omfattningen/nivån av *utvecklingsstörning* beskrivs vanligen i utredningarna inför mottagande som lindrig, måttlig eller grav.
- Förekomsten av ett eller flera andra *funktionsnedsättningar*. Antalet flerfunktionsnedsättningar ökar med graden av utvecklingsstörning. Funktionsnedsättningar kan kräva mindre eller större anpassningar av den fysiska miljön liksom större behov av pedagog- och assistentinsatser.
- Förekomsten av *andra svårigheter* som till exempel allvarliga psykiska problem, känslomässiga störningar eller andra allvarliga beteendestörningar, som t.ex. självdestruktivitet eller starkt utagerande beteende.
- En numerärt mycket liten grupp är de medicinskt mycket sköra eleverna samt elever med progredierande (fortskridande försämring av tillståndet) sjukdomar. För dessa elever fordras ibland mycket stora insatser.

Förslag till ett nytt schabloniserat resursfördelningssystem

Med hänsyn tagen till graden av utvecklingsstörning, eventuella ytterligare funktionsnedsättningar och/eller andra svårigheter och behov föreslås fem behovsgrupper som grund för ett schabloniserat resursfördelningssystem i särskolan. Elever inom samma grupp antas således kräva samma resurstilldelning för att deras behov ska kunna tillgodoses. Behoven hos elever i särskolan är inte statiska utan vissa funktionsnedsättningar kan förändras såväl till det bättre som till det sämre under åren. Placering i behovsgrupp kan därför under skoltiden komma att omprövas.

Eleverna inom respektive grupp kan kortfattat beskrivas enligt följande:

1. Lindrig utvecklingsstörning utan ytterligare funktionsnedsättningar eller svårigheter.
2. Lindrig utvecklingsstörning med lätta ytterligare funktionsnedsättningar eller svårigheter.
Måttlig utvecklingsstörning utan eller med lätta ytterligare funktionsnedsättningar eller svårigheter.
3. Lindrig, måttlig eller grav utvecklingsstörning med måttliga ytterligare funktionsnedsättningar eller svårigheter.
4. Lindrig, måttlig eller grav utvecklingsstörning med tillägg av ett eller flera grava funktionsnedsättningar eller svårigheter.
5. Extraordinärt komplicerade svårigheter på grund av funktionsnedsättning(-ar) och andra svårigheter.

Den ekonomiska utgångspunkten i förslaget till schabloner är den sammanlagda budget som nuvarande särskolschablonsystem genererar samt de skolbarnsomsorgsschabloner som stadsdelarna får (bilaga 1).

Själva beräkningsarbetet har utgått från att de schabloner som idag finns för grundskolan skolår 1-5 och 6-9 liksom de schabloner som gäller för fristående skolor storleksmässigt också skall bilda grunden i särskolans schabloner för undervisning. Till dessa "grundschabloner" läggs en resursförstärkning. Storleken på resursförstärkningen utgår från fem behovsgrupper där den femte gruppen inte har en preciserad summa. Resursförstärkningens storlek beror på vilken av behovsgrupperna som eleven bedömts tillhöra. Den femte behovsgruppen bör hanteras på motsvarande sätt som för de högsta nivåerna inom omsorg om funktionshindrade. Rutinen blir då att resurser för elever i behovsgrupp fem fördelas preliminärt enligt behovsgrupp fyra. I samband med tertialrapport 2 sker en justering efter en särskild redovisning för de faktiska kostnaderna för varje berörd elev.

"Grundschablonen" och resursförstärkningen bildar tillsammans den totala schablon som utbetalas för varje enskild elev i särskolan och skall täcka samtliga kostnader inkl. skolskjuts och lokaler.

Förslaget till schabloner för skolbarnsomsorgen avser endast resursförstärkningen eftersom ordinarie skolbarnsomsorgsschablon idag betalas ut direkt till stadsdelarna.

Förvaltningen föreslår att ovanstående resursfördelningssystem också används vid ersättning till gymnasiesärskolan och de fristående skolorna. Vissa anpassningar måste göras när det gäller ersättningen både till de offentligt drivna och de fristående

gymnasiesärskolorna med hänsyn till utbildningsprogrammets olika kostnader. Förvaltningen avser att göra en översyn av detta under hösten och återkomma till nämnden.

Föreliggande förslag till resursfördelningssystem innebär att likvärdiga principer för resursfördelning gäller för kommunala och fristående särskolor. De fristående skolorna ska dock inte tilldelas medel för myndighetsutövning som t. ex. beslut om mottagande.

Förslaget till ett nytt schabloniserat resursfördelningssystem framgår av bilaga 2.

Övrigt

Under utredningens gång har det - i likhet med under utredningen om eventuella schabloner till FH-klasser – visat sig ofrånkomligt att också diskutera andra frågor som t ex hur det nya resursfördelningssystemet kan hanteras och var beslut ska fattas när det gäller mottagande i särskolan, bedömning av behovsgrupp samt skolplacering.

Nedan redovisas de förslag som diskuterats:

? Ansvar för särskolan

Ansvar kan som nu ligga på en central enhet eller på respektive skola/ stadsdel.

Central enhet	Stadsövergripande rektorsområde	Skola/stadsdel
- ger en likvärdig bedömning av de aktuella eleverna	- ger en likvärdig bedömning av de aktuella eleverna	- ger helhet – <u>en</u> huvudman för hela skolan
- överblick över staden och behovet	- överblick över staden och behovet	- specialistkompetens finns inom skolans verksamhet
- specialistkompetens och utvecklingsstöd	- specialistkompetens och utvecklingsstöd	- mindre administration
	- en huvudman	- ger bättre förutsättningar för inkludering
Men	Men	men
☞ medför ett splittrat huvudmannaskap och två delegationsordningar	☞ segregering för såväl elever som personal	☞ eventuellt kan det vara svårt att ha överblicken över stadens/regionens behov
☞ otydlighet i vem som har det yttersta ansvaret t. ex. vid fördelning av medel	☞ försvårar inkludering	
☞ kan vara kostnadsdrivande	☞ administrativt mer krävande; ”dubbel” organisation	

? *Beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp*

Förvaltningen anser att beslut om mottagande i särskolan och bedömning av behovsgrupp bör fattas av samma enhet eftersom underlaget för besluten är samma.

CENTRAL ENHET

- Likvärdig bedömning i hela staden.
- bred och djup specialistkompetens.
- Överblick över staden (statistik och prognoser).
- Beslut påverkas inte av drift-/budgetansvar och blir därmed opartiskt.

HEMSTADSDEL

- barnet är redan känt inom andra verksamheter i stadsdelen.

men

✍ svårt bygga upp egen kompetens på tillräckligt hög nivå

✍ beslut kan påverkas av drift-/budgetansvar

✍ kan vara kostnadsdrivande

? *Elevavläsning* - d.v.s. tidpunkter för att räkna antalet elever som grund för schablonfördelningen.

Med tanke på sårbarheten för skolans resurstilldelning, d.v.s. höga kostnader/elev och eventuell omprövning av elevs behovsgrupp bör kanske möjligheten prövas om särskolan bör ha fler mättillfällen.

Ordinarie elevavläsning
- Samma som för övriga grundskolan

Fler avläsningstillfällen
- samma som för övriga grundskolan men ytterligare tillfällen/termin

Men
✍ sårbart för skolans resurstilldelning om ny elev tillkommer under terminen

men
✍ elevförflyttningar under terminerna är erfarenhetsmässigt inte så vanligt förekommande. Ytterligare mättillfällen förefaller därför onödigt. Intagningen till resp. skola kan anpassas i förekommande fall.

? Tilldelning av sårskolschablon

Grunden för schablonutdelningen finns i SKOLA och ADBOM-systemen, som under hösten kommer att ersättas av BoSko. Avvikelser från "penningströmmen" i detta system blir därför mer kostsam i form av ytterligare administration.

Central enhet
- Schabloner eller anslag utbetalas till central enhet som fördelar dem vidare till resp. skola

Skola/stadsdel
- schabloner fördelas till stadsdelen som vidarefördelar dem i form av "peng" till resp. skola och följer därmed samma princip som för grundskolan
- schablonen går till elevens hemstadsdel
- om ersättning i form av anslag kan detta utbetalas direkt till skola/stadsdel

Men
✍ det innebär att ytterligare fördelningssystem mellan central enhet och skola/stadsdel behöver arbetas fram
✍ kan vara kostnadsdrivande
✍ detta kräver mer administrativa insatser
✍ tar längre tid

men
✍ om avvikelser sker från den reguljära "schablonströmmen" krävs mer administrativa insatser (ex. i form av överenskommelser, räkningar contra utbetalningar etc. mellan stadsdelarna) och därmed uppstår extra kostnader

Staden kan välja att delvis eller helt anslagsfinansiera vissa verksamheter som har strategisk betydelse och där central enhet eller hemstadsdel kan skolplacera elever.

? *Pedagogiskt stöd*

Behovet av expertstöd för elever med funktionsnedsättningar har ingående diskuterats i arbetsgruppen. Frågan måste uppmärksammas vid en eventuell ansvarsförändring mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden.

? *Hantering av interkommunal ersättning och SIS-medel*

Särskolan har betydande intäkter i form av interkommunal ersättning samt SIS-medel (statsbidrag). I dag ansvarar utbildningsförvaltningen rent praktiskt för detta, d.v.s. skriver avtal med övriga kommuner för deras elever samt skickar räkningar till de berörda kommunerna och ansöker om och redovisar statsbidraget. Verksamheterna är således förenade med mer administration än en "normalskola". Det nya BoSko-systemet kommer enligt uppgift att förenkla t.ex. fakturahanteringen, men det administrativa merarbetet bör uppmärksammas oavsett var ansvaret för detta ligger; centralt eller på skola/stadsdel.

? *Förskoleklass och LSS-insatser*

Förskoleklass är en egen skolform inom det allmänna skolväsendet. Enligt beslut i kommunfullmäktige den 2 april år 2001 ska utbildningsnämndens ansvar för barn i förskoleklass som förväntas bli mottagna i särskolan vara detsamma som för elever som redan är mottagna.

Kommunala insatser enligt LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) beslutas idag av stadsdelsnämnderna. Dessa har i vissa fall varit kostnadsdrivande – för utbildningsnämnden - i beslut som gäller elevhemsplaceringar, korttidsvistelse utanför egna hemmet etc. då placeringen kan ligga långt från elevens skola och skolskjuts därmed blir aktuellt. Korttidstillsyn (KTT) är också en insats enligt LSS för elever/ungdomar över 12 år. Beslut om insatsen fattas i resp. stadsdelsnämnd, men finansiering av verksamheten och ansvaret för att anordna korttidstillsyn för elever inom särskolan ligger idag på utbildningsnämnden.

Eftersom förskoleklass och korttidstillsyn inte är särskola har förvaltningen i nuläget inte något nytt förslag på schablonfinansiering av dessa verksamheter. Bedömer nämnden att ett annat schablonsystem bör införas även för dessa verksamheter kan det göras utifrån den modell som beskrivs i ärendet.

? *Investeringsbudget*

Både inom den obligatoriska särskolan och gymnasiesärskolan finns ofta behov av anpassnings- och handikappåtgärder som är svåra att finansiera inom schablonens ram. Särskild investeringsbudget bör ordnas.

Bilagor:

Bilaga 2 Medel att fördela för Stockholms särskolelever enligt VP 20042.

Bilaga 3 Förslag till ny särskolschablon

REMISSER

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, utbildningsnämndens handikappråd och stadsledningskontoret.

Bromma stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation anfördes av *Jan Tigerström* m fl (m) till förmån för eget förslag till beslut, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av *Désirée Pethrus Engström* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Ett införande av schabloner för särskolelever i grundskolan skulle generellt sett förbättra skolornas ekonomiska planeringsförutsättningar. Dagens system har under de två senaste åren inneburit oklara förutsättningar och minskade ekonomiska resurser. Skolorna har av elevstödsenheten fått en halvårsbudget och besparingar har aviserats mitt under löpande verksamhetsår vilket varit oacceptabelt.

Mot den bakgrunden finns det samtidigt anledning att befara att det även med ett införande av schablonsystem från 2005 finns risker för ytterligare besparingar inom särskoleverksamheten. Detta i all synnerhet som en analys och konsekvensbeskrivning saknas när det gäller lokal- och skolskjutskostnader.

Konsekvenserna av detta måste analyseras noggrant då dagens särskoleverksamhet i hög grad är lokal- och verksamhetsmässigt integrerad med skolornas övriga grundskoleverksamhet. Utbildningsnämndens majoritet gjorde i sitt beslut från 2004-06-14 ett särskilt uttalande när det gäller skolskjutskostnader som ska finansieras av de föreslagna schablonerna: "Konsekvenserna av att kostnaderna för skolskjuts inkluderas i schablonen är dock otydligt beskrivet och bör följas i det fortsatta arbetet".

Vi delar majoritetens bedömning och menar att det också i högsta grad gäller lokalkostnader. Vi saknar också en redovisning av kostnaderna som utbildningsförvaltningen/enheten för särskolan idag har för lokaler. De redovisas inte

heller i utredningsförslagets bilaga 1 "Medel att fördela för Stockholms särskoleelever enligt VP 2004", sidan 12. Ända hävdas att schablonförslaget innefattar medel för lokalkostnader.

För 2004 ersätts vi enligt överenskommelse med utbildningsförvaltningen med kostnaden per kvm för de specifika lokalytor som särskoleeleverna disponerar. Det kan nämnas att lokalytan per elev i de tre träningskolor som vi har i stadsdelen utgör ca 40-50 kvm per elev och att elevantalet per skola endast utgör ca 10 elever. Lokalkostnaden varierar också mellan olika skolor/stadsdelar beroende på omfattningen av specialverksamheter, lokalstandard, anpassnings- och underhållsbehov. I vår egen stadsdel är kostnaden utslaget per särskoleelev ca 30 tkr/år (exklusive utbildningsförvaltningens/särskoleenhetens egna lokalkontrakt och hyror).

Med utgångspunkt i utredningsförslagets olika schablonbelopp har vi preliminärt beräknat effekten för en av våra tre träningskolor där 10 elever är inskrivna. Eleverna skulle där tillhöra nivå 4 och 5 och med beaktande av reduceringen för lokalkostnader skulle den aktuella träningskolan få minskade resurser med ca -1,6 mnkr jämfört med dagens tilldelning.

Mot denna bakgrund och att särskoleelevernas antal är så pass litet i förhållande till den yta som verksamheten disponerar, bedömer vi att en ordentlig kostnadsanalys och konsekvensbeskrivning är helt nödvändig innan ett genomförande är möjligt.

Kommentarer till övriga frågor som berörs i förslaget:

? Ansvarsfrågan

Med en resursfördelning via schabloner till stadsdelsnämnderna bör också fullt ut följa ett verksamhetsansvar för särskoleeleverna. Den kvarvarande särskoleenheten inom utbildningsförvaltningens uppdragsavdelning kan med sin specialistkompetens ge utvecklings-/handledningsstöd samt bedöma behovsnivåer i samråd med respektive skolledning/rektor.

? Beslut om mottagande i särskolan

Vi anser att beslutet om mottagande i särskolan ska fattas av rektor. Detta skulle överensstämma med rektors ansvar och befogenheter för grundskolan i sin helhet i enlighet med vad som regleras i grundskoleförordningen.

? Bedömningar av behovsgrupper

Bedömning av nivå bör göras av särskoleenheten i nära samråd med berörd skola och rektor. Vi vill starkt understryka betydelsen av att det finns en central enhet som svarar för bedömningen och säkerställer att bedömningarna sker på ett likartat sätt i alla stadsdelar. Det är en grundläggande förutsättning för ett resursfördelningssystem att tilldelningen sker oberoende av beslut hos den stadsdel/enhet som erhåller resurserna. Erfarenheterna av det nuvarande systemet för att fördela resurser till omsorgen om

funktionshindrade, där tilldelningen styrs av besluten i stadsdelarna, visar att ett sådant system är kraftigt kostnadsdrivande och djupt orättvist. Det blir också omoraliskt eftersom de som följer riktlinjer för bedömning tenderar att blir förlorare i systemet. Detta visas bl a av den översyn av tilldelningen till omsorgen om funktionshindrade som nyligen har gjorts av en extern konsult.

? *Elevavläsning*

Vi föreslår att elevavläsningarna blir desamma som för övriga grundskoleelever. Detta för att undvika ytterligare administrativt arbete i samband med planering och uppföljning.

? *Tilldelning av särskoleschablon*

Även här anser vi att det ska skötas på samma sätt som vid övrig schablontilldelning i grundskolan, således från stadsledningskontoret direkt till stadsdelsnämnderna/skolorna.

? *Förskoleklass och LSS-insatser*

Även om förskoleklassen är en egen skolform så ansvarar idag utbildningsnämnden för sexåringars mottagande i särskolan. Vi kan inte se något skäl till att inte denna grupp också övergår till stadsdelsnämndens ansvar och omfattas av schablonsystemet. Även verksamhetsansvar och kostnader för korttidstillsyn för elever/ungdomar över 12 år bör betraktas på samma sätt.

? *Investeringsbehov*

På samma sätt som elever med extraordinära behov föreslås utgöra en ospecificerad femte nivå i schablonsystemet för vilka medel kan sökas, så anser vi att centrala medel ska kunna sökas för vissa elevers behov av omfattande anpassnings- och handikappåtgärder. Precis som för övriga grundskolan täcker inte schablonen den typen av kostnader.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Göran Holmström (kd), Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp) till förmån för eget förslag, bilaga 1.

Reservation anfördes av Anders Hellström (m), Birgitta Axén (m), Björn Holmberg (m) till förmån för eget förslag, bilaga 1.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

I förslaget beskrivs att nuvarande resursfördelningssystem innebär stort administrativt arbete och att det inte garanterar att resurserna fördelas rättvist. Förvaltningen anser att införandet av ett schabloniserat resursfördelningssystem innebär mindre administration, enklare rutiner och för skolan klarare principer för resursfördelningen.

De behovsgrupper som föreslås bedöms av förvaltningen vara adekvata. Förvaltningen vill särskilt framhålla vikten av att behovsgruppernas kriterier är väl förankrade och genomarbetade innan schablonerna införs. Förvaltningen anser också att det vid ett eventuellt införande av schabloner är viktigt att beslutet om placering i viss behovsgrupp fattas av enhet med specialistkompetens som inte är direkt kopplad till den skola eleven ska gå i. Bedömningen om mottagande i särskolan bör fattas av samma enhet eftersom underlaget till det beslutet är detsamma som för bedömning av behovsgrupp.

Utbildningsförvaltningen diskuterar om särskolan bör ha fler mättillfällen än andra skolor vid ett eventuellt införande av schabloner. Förvaltningen kan inte se att det särskilt skulle behövas för särskolan. I redovisningen beskrivs också att elevflyttningar under terminen erfarenhetsmässigt inte är vanligt förekommande.

I redovisningen beskrivs att ett administrativt merarbete är förknippat med särskolan jämfört med en "normal skola". Den ökade administrationen beror bland annat på att verksamheterna har stora intäkter i form av statsbidrag som ska sökas och redovisas. Eftersom skolorna tar emot elever från övriga kommuner ska också avtal och räkningar till dessa kommuner administreras. Förvaltningen anser att detta administrativa merarbete ska uppmärksammas oavsett om ansvaret ligger centralt eller på skola/stadsdel.

Farsta stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Madeleine Sjöstedt* m fl (fp), *Bertil Fredriksson* (kd) och *Birgitta Holm* m fl (m), bilaga 1.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Särskolan bör genom sitt stora elevantal ha goda förutsättningar att hitta ett väl fungerande schablonsystem. Enstaka elevantalsförändringar slår inte lika hårt som de skulle kunna göra för RH-klasserna.

De behovsbedömningar och överenskommelser mellan särskoleenheten och respektive skola, som tidigare legat till grund för resurstilldelningen, har i många fall

medfört ett avsevärt subjektivt inslag. Ett schablonsystem har större möjligheter att skapa en rättvisare fördelning av medel.

Ytterligare fördelar med schabloner är att det med ett sådant system är lättare att skapa kontroll över de totala kostnaderna och ger både den enskilda skolan och den centrala nivån en i god tid förutsägbar budget. I det hittillsvarande systemet har överenskommelsen om en skolas tilldelning av medel för särskoleverksamheten inte sällan ägt rum långt in på det aktuella budgetåret, vilket skapat en stor osäkerhet för berörd rektors ekonomiska hantering.

Med ett schabloniserat system slipper skolorna också ett ibland krävande ansökningsförfarande, där formuleringskonst och förhandlingsvana har varit viktiga egenskaper för rektorerna.

Incitamentet för att hitta kostnadseffektiva lösningar blir dessutom tydligare med ett schabloniserat resursfördelningssystem. Om en rektor i det hittillsvarande systemet, sett en möjlighet att effektivisera verksamheten och spara in en tjänst, har dessa pengar automatiskt försvunnit från skolan.

Förvaltningen ställer sig dock kritisk till förslaget att även schablonisera ersättningen för lokalkostnader. Dessa är idag väldigt olika beroende på var i staden lokalerna ligger, vilken standard lokalerna har och när de är byggda. Då ersättningen för lokalkostnader skulle utgöra en stor del av den totala medelstilldelningen, riskerar ett sådant system att slå för hårt för de verksamheter som idag råkar befinna sig i dyra lokaler. En konsekvens kan bli att skolorna lockas att flytta särskoleverksamheten till billigare men sämre lokaler än idag, eftersom ersättningen är schabloniserad.

För Farstas del skulle ett system med schabloniserad lokalersättning innebära att stadsdelen skulle tvingas ta över hyreskontraktet för hela Kryddgårdsskolan. Idag ansvarar utbildningsförvaltningen för den del av kontraktet som omfattar särskolan. Då hyran för dessa lokaler är mycket hög, kan ett överförande av hyreskontraktet och därmed hyreskostnaderna till stadsdelen innebära att förutsättningarna att behålla en hög kvalitet i verksamheten allvarligt försvåras.

Förvaltningen är med undantag för hyresdelen positiv till en övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskolan.

- Var ska ansvaret för särskolan ligga ?

Behovet av likvärdighet, överblick och specialistkompetens kan bäst tillfredsställas genom att behålla ansvaret under en central enhet. Den synbarligen minskade administrationen vid en decentralisering, riskerar istället att bli större, om än dold i grundskolans övriga administration.

- Var ska beslut om mottagande i särskolan och bedömning av behovsgrupp ske ?

Här väger återigen vikten av likvärdighet, överblick, oberoende och specialistkompetens tungt för att beslut om mottagande ska tas vid central enhet. Inplacering i behovsgrupp bör enligt förvaltningens uppfattning definitivt ligga på central nivå. Det är inte lämpligt att den skola/stadsdel som tar emot eleven, också

avgör vilken behovsgrupp eleven tillhör och därmed hur stor ersättning skolan/stadsdelen får.

- Var ska hanteringen av särskoleschablonen ske ?

När avgörandet vilken behovsgrupp eleven tillhör väl är fattat, bör särskoleschablonen kunna föras till respektive stadsdel, som vidarebefordrar medlen till respektive skola.

- Hur ofta ska elevavläsning ske ?

För att minska ryckigheten i det ekonomiska underlaget för en skolas budget, bör elevavläsningen ske terminsvis enligt samma system som för övriga grundskolan.

Hägerstens stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att godkänna stadsdelsförvaltningens förslag till yttrande och att översända detta till kommunstyrelsen.

Abit Dundar m fl (fp) och *Anita Stenlund m fl* (kd) lämnar förslaget utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av *Margareta Cederfelt m fl* (m) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer förslaget att införa ett schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamheten. Eftersom särskolan samtidigt måste dra ner på kostnaderna för att ta igen det prognosticerade underskottet på cirka 18 miljoner (tertiärrapport 1 2004) är det dock viktigt att analysera och ta ställning till konsekvenserna av förslaget.

Förvaltningen anser inte att konsekvenserna av att lägga kostnaden för skolskjuts i schablonen är tillräckligt utredda och föreslår att frågan utreds ytterligare innan beslut fattas om att införa ett nytt resursfördelnings-system.

Skolskjuts

Kostnaden för skolskjuts uppgår i dag till cirka 35 miljoner för särskoleeleverna i Stockholm. I den föreslagna schablonen ingår medel för skolskjuts och beslutet om skolskjuts läggs därmed på mottagande skola.

I Hägersten finns det i dagsläget en särskola med cirka 30 elever på Fruängens skola. Vår bedömning är att majoriteten av eleverna tillhör behovsgrupp 1. Kostnaden för att driva särskolan i Fruängen är i år 6 200 000 kr, d.v.s. cirka 200.000 kr per elev. Därutöver tillkommer kostnaderna för skolskjuts och lokaler. De föreslagna

schablonerna för behovsgrupp 1 ger ungefär samma intäkt som dagens budget men ska då även täcka kostnaden för skolskjuts och lokaler.

Det innebär att skolan står inför valet att dra ner på kostnaderna för undervisning och omsorg (öka antalet elever per klass eller minska personaltätheten) eller på kostnaden för skolskjuts och/eller lokaler.

Eftersom flera skolor kommer att hamna i en liknande situation anser vi att frågan om skolskjuts bör utredas vidare. Vem ska fatta beslut om rätt till skolskjuts? Vilket ansvar har mottagande skola och vilket ansvar har hemstadsdelen/hemkommunen? Kommer enskilda särskolor att neka att ta emot elever om de inte har råd att bevilja skolskjuts? Vad händer med de elever som har behov av att gå i en specialverksamhet för särskoleelever med tilläggshandikapp om varken skolan och hemstadsdelen bekostar skolskjuts? Kommer alla särskolelever att få en skolgång som är anpassad till deras förutsättningar om möjligheten att få skolskjuts minskar? Vad händer med nuvarande särskolor och de elever som går där när förutsättningarna för verksamheten förändras?

Ansaret för särskolan

Förvaltningen menar att särskolan bör utgöra en egen sammanhållen organisation för att betona att den är en egen skolform med sina speciella förutsättningar. Varje skola/stadsdelsförvaltning kan inte ha särskola som passar alla stadsdelens särskolelever och det är viktigt att det finns specialverksamheter för elever med tilläggshandikapp. Om särskolan utgör ett eget rektorsområde är det lättare att ha ett samlat grepp över behoven och utbudet i Stockholm.

Beslut om mottagande samt bedömning av behovsgrupp

Indelningen i fyra behovsgrupper är enkel och tydlig förutom att ett förtydligande bör göras av var elever med autism och autismliknande tillstånd som omfattas av särskolan finns i behovsgrupperna.

Kompetens och överblick över de beslut och bedömningar som görs är viktigt för att få en likvärdighet i staden. Det handlar om relativt få elever i varje stadsdel och om besluten läggs på stadsdelsförvaltning/skola kan det vara svårt att bygga upp kompetens lokalt och risken för olika bedömningar inom staden ökar. För att bedömningen ska göras på ett likvärdigt inom staden bör därför beslut om mottagande samt bedömning av behovsgrupp ligga på en central enhet i staden.

Elevavläsning

Eftersom varje förändring i elevantal och behovsnivå påverkar särskolans ekonomi är det viktigt att schablonerna som betalas ut speglar den verkliga situationen. Förvaltningen förespråkar därför ytterligare ett mättillfälle per termin utöver den ordinarie elevavläsningen.

Om särskolan inte får ekonomisk ersättning för de elever som kommer efter den ordinarie avläsningen i september kan konsekvensen bli att elever får vänta till nästa termin. Behoven hos eleverna i särskolan är inte heller statiska utan vissa

funktionsnedsättningar kan förändras såväl till det bättre som det sämre. Placeringen i behovsgrupp kan därför omprövas under skoltiden vilket också påverkar den ekonomiska ersättningen till skolan.

Elever i förskoleklass och korttidstillsyn

Förskoleklass och korttidstillsyn (beslut enligt LSS) för elever över 12 år ingår inte i förslaget om schablonfinansiering. Eftersom förskoleklass och korttidstillsyn är verksamheter som drivs av särskolan bör de enligt förvaltningens mening ingå i samma finansieringsmodell som den obligatoriska särskolan.

Investeringsbudget

Förvaltningen stöder förslaget om investeringsbudget. Anpassnings- och handikappåtgärder är svåra att finansiera inom schablonen eftersom de uppkommer vid enstaka tillfällen och då kan innebära en stor kostnad för den enskilda särskolan. Medel för detta bör avsättas centralt.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 21 september 2004 att återropa och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Catharina Hillerström Vagli m fl* (m) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Reservation anfördes av *Helen Jäderlund Eckardt m fl* (fp) och *Fredrik Wallén* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti har i huvudsak följande lydelse.

Det är viktigt att full kostnadstäckning för särskoleverksamheten fördelas till de skolor där verksamheten bedrivs. Annars riskerar motsättningar att skapas mellan denna och ordinarie verksamhet. Resurserna bör konstrueras så att det uppfattas som en tillgång att ha särskolebarn i skolan, inte en belastning.

Ett schablonsystem är tilltalande, eftersom det underlättar administration och ekonomisk planering. Däremot kan förvaltningen se en risk att ersättningsnivåerna inte blir rimliga och rättvisa, dvs. svårigheter att klassificera särskolebarn i grupper på detta sätt. De individuella behoven är mycket varierande.

Hur ersättningen för lokalkostnaderna ska beräknas är också ett problem. Hyresnivåerna är, givetvis med det hyressystem staden tillämpar, mycket varierande.

Även skolskjutskostnaderna torde vara svåra att schablonisera, eftersom resvägar och samåkningsmöjligheter varierar kraftigt.

Det bör beaktas att schabloner och statistik kan vara användbara mått i stora populationer, där större behov vägs upp av mindre, och om enskilda hänsyn kan tas.

När tillämpning görs på få eller enskilda individer kan effekten bli fel. Det genomsnittliga näringsbehovet hos befolkningen utgör t ex inget bra mått på portionsstorlek.

Förvaltningen är således tveksam till föreslagen kategorisering, men har inte underlag att avvisa den. Det förefaller heller inte lätt att hitta beloppsnivåer för respektive grupp.

Förutsatt att schablonerna är tillräckligt stora bör detta dock inte behöva bli något egentligt problem.

Resurstillskottet för skolbarnomsorgen bör beräknas med utgångspunkt från den faktiska ersättning skolorna får för fritidshemsverksamheten, inte skolbarnomsorgsschablonen. Schablonbeloppet används även för att täcka andra och gemensamma kostnader inom stadsdelen, vilket varierar över staden och inte kan påverkas av varje enskild skola. Behov och förutsättningar i stadsdelarna är därvidlag olika, vilket tar sig uttryck i detta faktum.

Innan beslut fattas bör ett konkret förslag utarbetas, baserat på utbildningsnämndens förslag, för att utvärdera konsekvenserna av eventuell ändring.

Den förändring av resursfördelning som utbildningsförvaltningen önskar genomföra redan 2004, genom att endast ersätta bemanningskostnaden med föregående års lönenivå är dock oacceptabel. Om personalkostnader ska sänkas måste det ske genom bemanningsminskning, inte genom att bortse från faktiska priser. Dessutom måste sådant aviseras i förväg, inte genomföras under pågående uppdrag.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att godkänna stadsdelsförvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anförda.

Ett införande av nivågrupperade schabloner för särskoleelever i grundskolan är i grunden positivt och skulle tydliggöra skolornas ekonomiska planeringsförutsättningar. Det är dock en brist att särskoleverksamhetens nuvarande kostnader varken redovisas eller analyseras. Vi anser inte att schablonförslaget kan genomföras innan en ordentlig analys och konsekvensbeskrivning har skett.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Reservation anfördes av *Margareta Björk m fl* (m) och *Fredrik Lundin m fl* (fp) till förmån till eget förslag till beslut, bilaga 1.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Sedan år 1997 har det vid skolenheterna inom Katarina-Sofia stadsdelsnämnd årligen funnits i genomsnitt fyra inskrivna särskoleelever. Antalet har varierat mellan noll till nio elever. Under läsåret 2003/04 fanns 3 särskoleelever inskrivna vid nämndens skolor. Härutöver brukar numera finnas närmare 20 barn, som bor inom Katarina-Sofia, men som är inskrivna som särskoleelever vid kommunala skolor utanför stadsdelsområdet eller vid fristående skolor. Detta beror på elevernas individuella behov, möjligheten att sätta samman fungerande undervisningsgrupper samt de lokalmässiga förutsättningarna. När Sjöstadsskolan tas i bruk kommer förutsättningarna att inom Katarina-Sofia anordna särskoleundervisning öka.

Berörda skolor inom Katarina-Sofia har under det senaste läsåret erhållit sammanlagt ca 1,5 mnkr per år i ersättning för de tre inskrivna särskoleeleverna. Eftersom det är ovisst till vilken behovsgrupp de aktuella eleverna skulle hänföras, går det inte att med exakthet räkna ut det föreslagna resursfördelningssystemets kortsiktiga ekonomiska konsekvenser för skolorna inom Katarina-Sofia. En översiktlig bedömning/beräkning antyder att utfallet för särskoleschablonen tämligen väl eller i vart fall inte nämnvärt skulle avvika från den nuvarande resurstilldelningen. Så bör också vara fallet, eftersom de föreslagna schablonerna bygger på samma kostnadsram som idag.

Likväl hyser förvaltningen en viss oro för bristande kostnadstäckning inom särskoleverksamheten. Skolorna upplever att kostnaderna för verksamheten har ökat mer än vad intäkterna har gjort. Bland annat har man funnit det allt svårare att inom ramen för tilldelade resurser finansiera den anpassning av lokaler och utrustning som regelmässigt är nödvändig vid antagning av särskoleelever. För att komma till rätta med dessa brister krävs att kostnadsramen utvidgas snarare än att fördelningen inom ram förändras. Detta hindrar dock inte att det kan vara välbefogat att förändra grunderna för resursfördelningen.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att ersätta dagens administrativt resurskrävande sätt att fördela resurser till driften av särskolan med ett schabloniserat resursfördelningssystem. Allrahelst som dagens system inte garanterar en rättvis fördelning av resurserna eller ger incitament till effektiviseringar. Det är för övrigt bättre att staden tar till vara en potentiell besparingsmöjlighet inom administrationen än utsätter de mer undervisnings- och omsorgsnära anslagen för besparingar. Förvaltningen ser också positivt på förslaget att dela in särskoleeleverna i fem behovsgrupper som grund för en schabloniserad resurstilldelning. Förslaget synes i denna del väl avvägt. Att den femte behovsgruppen med ett fåtal men mycket resurskrävande elever saknar ”takbelopp” innebär att den hanteras på samma sätt som de högsta nivåerna inom omsorg om personer med funktionshinder.

SPO-utredningen har föreslagit att stadsdelsnämnderna ska få hela ansvaret för den obligatoriska särskolan (grundsärskolan). Finansieringen föreslogs ske genom en

särskoleschablon/peng till anordnarna. Förvaltningen anförde i sitt remissyttrande över SPO-utredningen att den inte har något att invända mot förslaget under förutsättning att schablonen blir tillräckligt stor för att täcka kostnaderna samt att tillräcklig kompetens kan garanteras på såväl lokal som kommuncentral nivå. I detta ärende föreslås att en särskoleschablon/peng inrättas för att fördela resurser till driften av särskolan. SPO-utredningens förslag har remissbehandlats under vintern/våren 2004. Kommunstyrelsen har ännu ej behandlat de förslag som rör det organisatoriska ansvaret för särskolan. Förvaltningen avstår från att lämna kommentarer till de i och för sig relevanta frågeställningar av organisatorisk karaktär som kortfattat berörs i remissmaterialet. Förvaltningen förutsätter att ett eventuellt förslag om förändrat organisatoriskt ansvar för den obligatoriska särskolan kommer att behandla dessa frågor samt att ett sådant förslag blir föremål för remissförfarande i särskild ordning.

Kista stadsdelsnämnd beslutade den 28 augusti 2004 att godkänna förvaltningens förslag till yttrande om förslag till schabloniserat resursfördelningssystem för drift av förskoleverksamhet.

Reservation anfördes av *Birgitta Wahlman m fl* (m), *Lotta Gravenius m fl* (fp) och *Carina Andersdotter Sommar m fl* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Med elevernas individuella behov som utgångspunkt har ett förslag till schabloniserat resursfördelningssystem utarbetats. En schablonisering, där de olika ersättningsnivåerna grundar sig på en god kännedom om omfattning/nivå av utvecklingsstörning skapar förutsättning för en likvärdighet inom staden oavsett familjens val av skola. En central enhet med specialistkompetens bör fatta beslut om såväl mottagande i särskolan som bedömning av behovsgrupp. Det nuvarande resursfördelningssystemet garanterar inte att resurserna fördelas rättvist.

Förvaltningen ställer sig positiv till de fem ersättningsnivåerna, men är samtidigt orolig för att schablonsystemet i sig (peng som följer med eleven) kan medföra svårigheter för stadsdelens särskolor att anpassa sin personalstyrka då antalet inskrivna elever i stadsdelens särskolor varierar mellan läsåren.

De fem behovsgrupper som föreslås är nödvändiga då barnens behov inte är statiska utan kan förändras såväl till det bättre som till det sämre under åren. Omprövning av behoven kan bli aktuella under pågående termin och måste kunna beaktas. Flera mättillfällen krävs även om omflyttningar är sällan förekommande.

Det är lämpligt att schablonerna fördelas till stadsdelen som vidarefördelar dem till respektive skola.

Stadsdelens behov av pedagogiskt expertstöd för elever med funktionsnedsättning måste utredas vidare.

Förvaltningen motsätter sig starkt förslaget att skolskjutskostnaden skall inrymmas i schablonen. Resekostnaden kan för vissa barn vara densamma eller nästintill lika stor som den totala schabloniserade ersättningen för en elev. Stora taxikostnader och kostnader vid behov av specialtransporter kan snabbt urholka hela systemet och på ett mycket allvarligt sätt äventyra hela tanken med schabloner. Förälders helt fria val av sär- och träningsskola kan medföra betydande kostnadsökningar för elevernas resor till och från skolan, vilket direkt ekonomiskt påverkar övriga delar av särskolan.

I dag ansvarar utbildningsförvaltningen för avtal med berörda kommuner, skickar räkningar, ansöker om och redovisar stadsbidraget. Särskolan har betydande intäkter i form av interkommunal ersättning som skall administreras. Det nya BoSko-systemet kommer att kunna förenkla fakturahanteringen. Men det kommer ändå att medföra ett stort administrativt merarbete för stadsdelen om ansvaret för hela den ekonomiska hanteringen läggs på stadsdelen och ansvaret kan inte läggas ut på respektive stadsdel utan att administrativa/ekonomiska resurser följer med.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Mats G Nilsson m.fl.* (m), *Didar Samaletdin m.fl.* (fp) och *Birgitta Borg* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har i sig inget emot det nya resursfördelningssystemet. Det är däremot viktigt att det täcker de faktiska kostnaderna och har en relevant koppling till särskoleverksamheternas kommande organisation med en eller flera huvudmän. Om de beräknade schablonerna är underbudgeterade, och förvaltningen blir tvungen att använda andra medel för att täcka kostnaderna för särskoleverksamheten, finns en stor risk för onödiga konflikter i de skolor där särskolan idag finns integrerad.

Den totala schablonen ska även inkludera lokalkostnader. Skolor i Stockholms innerstad har redan idag höga lokalkostnader. Vid kommande årsskifte upphör också den nuvarande hyreskompensationen som för Kungsholmens del utgör 4,3 mkr. Det är därför mycket angeläget att den nya totalschablonen verkligen kompenserar skolornas faktiska lokalkostnader.

Schablonernas konstruktion med 1-5 år och 6-9 (10) år stämmer väl överens med Kungsholmens skolors organisation. Den stämmer däremot sämre med det nyligen remissbehandlade förslaget till resursfördelning för grundskolan. Där föreslås en tillbakagång till skolpeng fördelad enligt den gamla stadieindelningen 1-3, 4-6 samt 7-9. En samordning av de kommande grundskoleschablonerna är att föredra.

Den kategorisering av elevgrupper som föreslås har förvaltningen heller inget att erinra emot. Samtidigt är det viktigt att poängtera risken för missbedömningar och felgrupperingar när det gäller barn som är multihandikappade. Det kan t.ex. handla om utvecklingsstörda barn som samtidigt är autistiska eller har andra funktionshinder.

Sammanfattningsvis kan det vara svårt att ta ställning en del av en verksamhets organisation. Kommunfullmäktige har ännu inte fattat beslut om SPO, stadens politiska organisation, där särskolans huvudmannaskap och kommande organisation tas upp, och det är därför svårt att se alla konsekvenser av det föreslagna resursfördelningssystemet.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att godkänna förvaltningens förslag till svar på remiss till kommunstyrelsen angående schabloniserat resursfördelningssystem till särskoleverksamhet.

Reservation anfördes av *Magnus Hellström m fl* (m), *Karin Berggren m fl* (fp) samt *Andreas Sturesson* (kd), bilaga 1.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om ett schabloniserat resursfördelningssystem som kompletteras med en resursförstärkning som i sin tur bygger på föreslagna fem nivåer. Likvärdiga principer ska gälla för kommunal och enskild drift. Schablonen bör fördelas direkt till den skola där eleven går, liksom för övriga elever, inte till hemstadsdelen. Utbildningsnämndens beslut gäller enbart godkännande av en modell med schabloniserat resursfördelningssystem. Till de alternativa förslagen om ansvarsfördelning och huvudmannaskap tas inte ställning i ärendet. Beslut om detta kan förväntas i samband med beslut om SPO-utredningen eller inför budget 2005. Förvaltningen vill ändå kommentera en del av de alternativa förslag till ansvarsfördelning som framförs i ärendet.

Ansvar

Ansvar för särskolan bör ligga på ett stadsövergripande rektorsområde för att garantera en likvärdig bedömning av elevernas behov och grupptillhörighet. Ett stadsövergripande ansvar kan också garantera en överblick över stadens hela behov av särskoleverksamhet, liksom ansvar för utveckling och specialistkompetens. Fördelning av resurser i form av schabloner med resursförstärkning enligt föreslagna nivåer bör ske direkt från rektorsområdet till respektive skola med särskoleverksamhet.

Kommunala insatser enligt LSS

Beslut om insatser enligt LSS fattas av och finansieras av den stadsdelsnämnd/kommun där eleven är folkbokförd. Detta ställer krav på samverkan

kring särskoleelever mellan ansvarig nämnd och den skola där eleven går. Det är stadsdelsnämndens ansvar att en sådan fungerande samverkan kommer till stånd.

Särskola i Liljeholmen

Särskoleverksamhet bedrivs inom Liljeholmen endast i Västbergaskolan, som nu har ett eget avtal med utbildningsnämnden. I särskolan finns nu 25 barn i skolår F-9. Grundsärskola bedrivs för elever i skolår 1-6 och träningsskola för skolår 1-9. Av nuvarande 25 elever bor 5 i Liljeholmen. Nuvarande elever är fördelade på fem klasser. Särskoleeleverna erbjuds fritidshem i en egen avdelning inom Västbergaskolan. Rektor för Västbergaskolan AB instämmer i de synpunkter som nu lämnas av förvaltningen och önskar fortsätta att bedriva särskola enligt den nya schabloniserade modell som föreslås.

Förvaltningen liksom Västbergaskolan AB ser inga fördelar med att lägga ut hela ansvaret för särskolan på stadsdelarna och framför allt inga pedagogiska eller sociala fördelar för särskoleeleverna att integreras i grundskolan mera än vad som görs idag.

För elever i särskolan är en individualiserad undervisning i små grupper under ledning av lärare med specialistkompetens den största vinsten, liksom en trygg social miljö med andra elever med olika slag av funktionsnedsättning.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att som svar på remissen överlämna och åberopa nämndens ärende utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av *Torbjörn Andring* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Då remissen begränsar sig till ett förslag till ett schabloniserat resursfördelningssystem väljer förvaltningen att inte närmare gå in på de frågeställningar som behandlas under rubriken "övrigt".

Förvaltningen ser positivt på att ett schabloniserat resursfördelningssystem som decentraliserar resurserna till stadsdelarna införs för särskolan. Enligt förvaltningens uppfattning finns ett antal fördelar, som:

- ? Administrationen minskar. Hanteringen av nuvarande centraliserade resursfördelningssystem medför en stor administrativ överbyggnad.
- ? Budgeten är känd i förväg. I nuvarande modell får skolan besked om vilken ersättning de får en bit in på terminen, vilket bland annat försvårar budgetprognosen.
- ? Tydligheten av ekonomistyrningen för särskolverksamheten ökar.

- ? Klara incitament för ett effektivt resursutnyttjande ökar.
- ? En decentralisering av resurserna direkt till stadsdelarna bör enligt förvaltningen skapa bättre förutsättningar för att resurserna fördelas rättvist. Förvaltningen ser en risk i att i nuvarande system kan en skicklig förhandlare med mycket god kunskap om verksamhetsområdet utverka mer medel.

Förvaltningen har inget att invända mot de föreslagna behovsgrupperna och tycker att det är bra att de inte är för detaljerade.

De medel som fördelas i den föreslagna modellen är betydligt mindre än vad verksamheten kostar idag. Det beror på att verksamheten under 2003 gick med ett stort underskott och att ett underskott prognostiseras även för 2004. Detta kommer med stor sannolikhet att skapa problem för stadsdelarna. Förvaltningen tror emellertid inte att problemet ökar om schabloner införs. Kravet på en budget i balans är inte kopplat till fördelningsmodell.

Skillnaden mellan ersättningsnivå två och tre i särskolschablonen är för stor enligt förvaltningens uppfattning. Om nivåerna görs om får dock medel inte tas från grupp fyra, på grund av dessa elevers samlade komplexa situation.

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram skolskjuts- och lokalkostnaderna, som båda ingår i de föreslagna schablonerna.

Skolskjutskostnaderna är en betydande kostnad i särskolans budget. Elever mottagna i särskolan har ett resereglemente fastställt av fullmäktige, som är betydligt mer generöst än vad skollagen kräver och vad som gäller för elever i grundskolan. I förslaget framkommer att utbildningsförvaltningen har i uppdrag att göra en översyn av skolskjutsverksamheten. Förvaltningen anser att verksamheten snarast bör ses över.

I förslaget saknar förvaltningen en analys av särskolans lokalbehov och lokalkostnader. Kostnaden per kvm och elev är ofta högre i särskolan jämfört med grundskolan. Detta beror naturligtvis på elevernas i många fall mycket komplexa funktionsnedsättningar och funktionshinder som medför behov av större lokalyta. Förvaltningen anser att frågan om lokalkostnaderna bör utredas innan beslut om schablonnivåer fattas. I nuvarande ersättningsmodell ersätts stadsdelarna för sina faktiska lokalkostnader.

Som nämnts ovan tas några frågeställningar upp under rubriken övrigt. Förvaltningen berör endast några av dessa kortfattat.

- ? Elevavläsningen – dvs tidpunkten för att räkna antalet elever som grund för schablonutdelningen – bör göras vid två tillfällen per termin, dvs fyra gånger per år. Förvaltningen föreslår att avläsningarna görs dels vid samma tidpunkt som för övriga grundskolan och dels den 15 december och 15 maj. Schablonersättning bör ges från inskrivningsdatum. Endast en avläsning per termin, dvs två gånger per år, är sårbart för skolans resurstilldelning om ny elev tillkommer under terminen eller behovsnivån förändras för en elev.
- ? Inplacering av elev i behovsgrupp bör ske av en eller några få centrala grupper med bred kompetens för att garantera likvärdigheten.

- ? Med hänvisning till förvaltningens synpunkter ovan bör ett schablonsystem införas även för förskoleklass.
- ? En investeringsbudget bör införas, som stadsdelsnämnderna kan söka medel ur. Precis som det tas upp i förslaget kan det vara svårt att finansiera anpassnings- och handikappåtgärder inom schablonens ram.

Förvaltningen bedömer inte att det aktuella förslaget innebär några nackdelar för den enskilde eleven.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar och åberopar förvaltningens svar som svar på remissen.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande. Stadsdelsnämnden ställer sig därmed bakom förslaget till nytt resursfördelningssystem under förutsättning att kostnaderna för verksamheten täcks av fördelade medel.

Reservation anfördes av *Inge-Britt Lundin m.fl.* (fp), *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m) och tjänstgörande ersättaren *Susanne Markebjer* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt stadsdelsförvaltningens mening är det oklart om syftet med detta ärende är att utbildningsnämnden ska vidarefördela schabloner till verksamheterna istället för medel baserade på de faktiska kostnaderna. Det finns tecken som tyder på att syftet är att decentralisera det ansvar för budgethållning som särskoleenheten inte har fullgjort. Det finns emellertid ingen analys av om det verkligen föreligger en besparingspotential i verksamheten kring de enskilda eleverna.

En annan möjlighet kan vara att syftet är att schabloner ska kunna fördelas direkt från kommunstyrelsen till stadsdelarna. Det faktum att ärendet ska föreläggas kommunfullmäktige tyder på detta. Ur förvaltningens synvinkel är det av underordnad betydelse från vilken enhet i staden som medlen fördelas.

Elevgruppernas behov

Förvaltningen instämmer i huvudsak i ärendets kategorisering av elevgruppernas behov. Det ligger emellertid i sakens natur att behovsbedömningen många gånger är komplicerad och att en del elever inte helt passar in i en behovsgrupp. Särskild uppmärksamhet måste ägnas utvecklingsstörda med samtidiga andra funktionsnedsättningar. Det finns bl.a. exempel på att psykiska problem inte uppmärksammats eftersom personen redan har diagnostiserats som utvecklingsstörd.

Förslag till nytt schabloniserat resursfördelningssystem

Som stadsdelsförvaltningen anförde i sitt förslag till yttrande över utredningen om stadens politiska organisation (SPO) bör en central nivåplacering av särskolans elever också ge stadsdelarna rätt till en schablonersättning som tar hänsyn till elevers individuella behov. Ett sådant systemet skulle på ett bra sätt garantera en likställdhet för elevgruppen i Stockholms stad.

I det nu remitterade tjänsteutlåtandet anges att de medel som ska fördelas ska motsvara budget 2004 för särskolans verksamhet. Särskoleverksamheten har emellertid under flera år visat underskott. Även för år 2004 prognosticeras underskott på 18 mnkr i tertialrapport 1. Enligt stadsdelsförvaltningens mening tyder det mesta på att dessa kostnader i huvudsak svarar mot de behov som särskoleeleverna har. Om de medel som kommer att fördelas är underbudgeterade medför detta att stadsdelsnämnderna måste skjuta till medel från andra schabloner, vilket vore otillfredsställande.

Förutsatt att de medel som fördelas är tillräckliga har förvaltningen i princip ingen invändning mot schablonernas konstruktion. Om syftet är att skapa schabloner som kommunstyrelsen kan fördela så bör enligt stadsdelsförvaltningens mening övervägas att samordna skolbarnomsorgsschablonen för dessa elever med den schablon som medges för särskoleelever i skolbarnomsorg.

Om det är fråga om central medelstilldelning bör varken de kommunala eller fristående skolorna erhålla medel för myndighetsutövning. Det anslaget bör istället gå till den enhet som beslutar om mottagande m.m.

Ansaret för särskolan

Beslut om skolplacering och utbildningsansvaret bör ligga på stadsdelarna där skolpliktsansvarig rektor ansvarar för utredning och bedömning av om en elev är i behov av särskoleverksamhet. Uppföljningen av den enskilde elevens skolgång i den verksamhet där eleven placeras bör tydliggöras så att lokal rektor följer elevens skolgång.

Beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp

Stadsdelsförvaltningen bedömer att Stockholm idag har en bra organisation för mottagande i särskola. Risker är liten att andra elever än de som är berättigade i enlighet med fastställda kriterier tas emot. Utbildningsförvaltningens särskoleenhet har en kunskapsnivå och en bredd som enskilda stadsdelsnämnder har svårt att

upprätthålla. Behörighetsprövningen och beslutet om mottagandet i särskola bör därför även fortsättningsvis skötas av särskoleenheten liksom beslut om nivåplacering av elever.

Staden bör utreda om inte utbildningar som riktar sig till de måttligt och gravt utvecklingsstörda som har större och komplicerade funktionshinder bör organiseras kommunövergripande på samma sätt som sker med RH-elever och hörselskadade (Skanskvarnskolan, Österholmsskolan och Alviksskolan).

Elevavläsningen

Om det blir fråga om en central medelfördelning anser stadsdelsförvaltningen att tidpunkten för att räkna antalet elever som grund för schablonfördelningen bör vara densamma som för övriga grundskolan. I annat fall bör schabloner kunna fördelas löpande vid förändringar i inskrivningen.

Tilldelning av särskolschablon

Schablonerna bör fördelas till stadsdelen som vidarefördelar dem i form av ”peng ” till resp. skola, på samma sätt som för grundskolan. Den administration som erforderliga avvikelser medför får accepteras.

Pedagogiskt stöd

Stadsdelsförvaltningen anser att det finns behov av en kommungemensam kompetens för särskolverksamhet och för stöd och fortbildning. Stadsdelsförvaltningen finner det naturligt att sådana resurser avgiftsfinansieras. Om särskoleenheten skulle upplösas får ett antal stadsdelar samverka för att slå vakt om kompetensen.

Hantering av interkommunal ersättning och SIS-medel

Det är enligt stadsdelsförvaltningen naturligt att staden uppträder som en enhet gentemot staten och ansöker gemensamt om de statliga SIS-medlen även i fortsättningen. De interkommunala ersättningarna bör emellertid kunna hanteras av resp. stadsdelsförvaltning på samma sätt som för grundskolan i övrigt.

Förskoleklass och LSS-insatser

Enligt stadsdelens mening bör samma procedur gälla för barn i förskoleklass, som väntas bli mottagna i särskolan, som för de barn som omfattas av särskolan. D.v.s. en central enhet har ansvar för bedömningen och nivågrupperingen medan stadsdelen har ansvar för verksamhetens utförande.

Insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) bör beslutas av stadsdelen på samma sätt som sådana insatser för andra funktionshindrade. Resurstilldelningen bör hanteras inom det system som finns/kommer att finnas generellt för LSS-insatser.

Investeringsbudget

Stadsdelsförvaltningen delar utbildningsförvaltningens mening att investering i skollokaler inte kan finansieras inom schablonsystemet. Sådana har inte heller finansierats inom stadens ramavtal med Skolfastigheter i Stockholm. Det skulle dock troligen föra för långt att införa investeringsbudgetar för stadsdelsnämnderna enbart för detta behov. Många anpassningsåtgärder är inte heller dyrare än att de bör direktfinansieras om medel finns. Lösningen bör hellre vara en central budget som stadsdelarna kan söka medel ur för ombyggnad av skolor.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 25 augusti 2004 att överlämna och återropa tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Kerstin Gustafsson m fl* (m), *Victor Flores m fl* (fp) och *Dikran Dison m fl* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Nuvarande system ger särskolorna täckning för de faktiska kostnader som verksamheterna har. Detta system är en garanti för att särskoleeleverna får den undervisning och omsorg de har rätt till. Med dagens system går det inte att spara inom särskolan för att tillgodose eventuella behov inom grundskolan. Vid en eventuell tilldelning av medlen i form av ”peng” till resp. skola enligt samma principer som för grundskolan finns en risk att medlen istället används för att täcka andra behov än vad som var avsikten vid tilldelningen.

Enligt förvaltningen är det mycket tveksamt om de föreslagna schablonerna verkligen kommer att täcka förväntade kostnader. Dels bör påpekas att det inom särskolan är svårt att uppnå stordriftsfördelar på samma sätt som inom grundskolan genom att öka antalet i elever i en klass. Särskoleelever behöver gå i mindre grupperingar och kommer inte att kunna få den individuella hjälp de behöver om de p.g.a. otillräcklig resurstilldelning tvingas gå i stora klasser. Dels har skolor som har många elever med invandrabakgrund höga tolkkostnader i samband med föräldrakontakter, vilka kan bli omfattande när det är frågan om elev i särskolan. Förvaltningen anser att tillräcklig hänsyn inte har tagits i förslaget till ökade kostnader för elever med invandrabakgrund och svenska som andra språk.

Förvaltningen anser vidare att det är svårt att ”schablonisera” så individuella behov som eleverna i särskolan uppvisar och att det bör finnas möjligheter till justering av särskolans budget både i samband med tertiärrapport 1 och 2, efter att särskild redovisning av faktiska kostnader skett för varje elev. Förvaltningen kritisk till ett förslag som innebär att det ekonomiska underskott som särskoleenheten idag uppvisar flyttas ut till stadsdelarna, som redan idag brottas med betydande underskott och problem att få verksamheten att gå ihop. Förvaltningen efterfrågar även en

konsekvensbeskrivning, där de ekonomiska konsekvenserna av en förändring av resurstilldelningen enligt förslaget klart framgår genom ett konkret räkneexempel.

Ansaret för särskolan

Förvaltningen anser att ansvaret för särskolan även fortsättningsvis ska ligga hos en central enhet. Särskoleeleverna är så få att passande grupper inte alltid kan organiseras i den egna stadsdelen. Nuvarande placeringsorganisation inom utbildningsförvaltningen har fördelen att den har en överblick över samtliga elever i hela staden samt kunskap om de olika skolorna. Den helhetssyn och kompetens som byggts upp inom utbildningsförvaltningen skulle riskera att gå förlorad om ansvaret flyttas ut till respektive stadsdel. Stadsdelarna kommer inte, enligt förvaltningens bedömning, att kunna erbjuda de resurser som behövs bl.a. i form av konsulenter.

Om ansvaret för särskolan skulle läggas ut på stadsdelarna anser förvaltningen att experter ska finnas tillgängliga centralt för stöd och rådgivning under en övergångsperiod, innan stadsdelarnas egen kompetens är fullt utbyggd.

Ansaret för bedömning av behovsgrupp

Förvaltningen stödjer utbildningsförvaltningens förslag om en central enhet för beslut om mottagande i särskolan samt bedömningen av i vilken behovsgrupp en elev ska placeras.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att godkänna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Billy Östh m fl* (m), *Anna Eklund m fl* (fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser i grunden positivt på ett nytt fördelningssystem för särskolan som baseras på fasta ersättningsnivåer och schabloner per elev. Förvaltningen anser att det nya fördelningssystemet är lättare att förstå och upplevs som rättvisare i stort.

Förvaltningen ställer sig emellertid frågande till om storleken på schablonen räcker för att täcka särskolans kostnader. Enligt förvaltningens beräkningar skulle de nya ersättningsbeloppen inte räcka för de kostnaderna särskolan har i dag. Förvaltningen är av den uppfattningen att om förslaget antas kommer det att bli svårare att få stadsdelarnas skolor att erbjuda särskoleplatser. Det bör noteras att särskoleplatser ofta erbjuds andra barn än de som bor i stadsdelen.

Alla stadsdelsförvaltningar har inte särskoleverksamhet. Förvaltningen anser därför att det borde finnas en bonus för de stadsdelsförvaltningar som tar emot fler särskolebarn än det egna behovet.

I förslaget till schabloner är utgångspunkten utbildningsförvaltningens sammanlagda budget för särskolan. Vad som inte nämns är att denna budget inte på något vis täcker nuvarande kostnader för den samlade särskoleverksamheten. Det innebär att stadsdelarna/skolorna inte kommer att få kostnadstäckning för varje särskoleelev man tar emot. Det är också viktigt att notera att schablonens storlek beror på vilken av fyra behovsgrupper som en elev bedöms tillhöra. Det framgår inte av utbildningsförvaltningens förslag vem som skall fatta beslut om vilken behovsgrupp som ska gälla. Är det stadsdelen, mottagande skola eller är det utbildningsförvaltningen? Det är inte heller klarlagt vilken storlek på schablonersättningen som respektive behovsgrupp genererar.

Förvaltningen saknar i ärendet beräkningar för hur stor del av schablonen som ska täcka lokalkostnaderna. Förvaltningen anser att ett klarläggande måste göras när det gäller lokaler. Lokalkostnaderna för särskoleverksamheten i stadsdelen är i dag ca 3 mnkr/år. Det finns 58 barn inskrivna i särskolan. Det innebär att som ett grovt mått kan man räkna med att lokalkostnaderna för särskolebarn i Skarpnäck är över 50 tkr/barn. Vilken ersättning får stadsdelen för lokaler i det nya systemet?

Slutligen beklagar förvaltningen att skolskjutshantering inte har behandlats i ärendet. De nya schablonerna ska även täcka kostnader för skolskjutsar. Översynen av skolskjutsarna borde ha funnits med. Nu har storleken på schablonerna bestämts utan att ta reda på vad skolskjutshantering verkligen kostar.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 godkänna förvaltningens remissvar.

Reservation anfördes av *Britt-Marie Lagerqvist m fl* (m) och *Jan Jönsson m fl* (fp) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Vi anser att det är bra med ett resursfördelningssystem som bygger på olika schabloner utifrån behov för varje elev.

Detta förutsätter dock att man vid varje mättillfälle noga läser av antal elever i varje behovsgrupp, eftersom en elev kan skifta behovsgrupp mycket fort. Det innebär att en elev som i mars tillhör grupp 1 kan ligga i grupp 2 i september. Det bygger vidare på att bedömningen av varje elevs behov bör ske före den 30 september.

Vid bedömning av behovsgrupp för särskoleelever som samtidigt har ett eller flera fysiska funktionshinder (FH), är det viktigt att det i första hand är kriterier för behovsgrupperna för FH-eleverna som styr behovsgrupp, eftersom det är

funktionshindret som oftast är mest kostsamt. Det är dessutom varje elevs behov av personalresurser som är relevant vid bedömning av behovsgrupp och inte *antalet* elever i varje grupp.

Under ett antal år har Skärholmens stadsdelsförvaltning fått ett underskott på grund av specialklasserna inom våra skolor. Det nuvarande ersättningssystemet till skolan täcker inte stadsdelsförvaltningens kostnader för FH- och särskoleelever.

Vi anser att ansvaret för hantering och handläggning av ekonomin, tilldelning av schabloner samt att söka statsbidrag, ska ligga inom stadsledningskontoret (SLK) och inte på Utbildningsförvaltningen.

Vi anser att tilldelning av schabloner ska ske direkt från SLK till den stadsdelsförvaltning som har eleven inskriven, utan Utbildningsförvaltningen som mellanhand. Vi fördelar dem därefter till skolorna, precis som vi gör med vanlig skolpeng. Samma tilldelningsprincip gäller då för alla elever i Stockholm.

Det skulle innebära att det nuvarande systemet med att skolorna in i minsta detalj måste redovisa sina kostnader för särskoleeleverna, som därefter granskas och ifrågasätts av tjänstemännen på Utbildningsförvaltningen, skulle upphöra. Ofta stryks sådant som Utbildningsförvaltningen inte anser är relevant, fastän skolan har tagit beslutet att kostnaden är nödvändig för verksamheten.

Vi anser att övrig hantering kring eleverna kan läggas ut på stadsdelsförvaltningarna, förutom bedömningen som vi föreslår att Utbildningsförvaltningen ska göra. Stadsdelsförvaltningarna sköter redan idag mycket av administrationen kring olika elever och att lägga ut övrig hantering skulle troligen även medföra en bättre och tätare dialog med föräldrarna.

Det vore bra om SLK kan läsa av de olika behovsgrupperna i det nya systemet BOSKO/Procapita, som införs 2004-10-04, eller eventuellt i ett annat system.

Det förutsätter att de olika behovsgrupperna kan läggas in i systemet av de personer på Utbildningsförvaltningen som ska göra bedömningen av vilken grupp varje elev tillhör. Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna måste vara helt överens om vilken grupp varje elev tillhör, så att skolorna kan göra en realistisk årsbudget.

Om det under pågående budgetår eller vid bokslutet skulle visa sig att skolan har varit tvungen att göra en mycket stor investering för en elevs särskilda behov som är extraordinär, eller att en elev med stora behov börjar efter den 30 september, måste möjligheten finnas att då kunna äska tilläggsmedel.

Vi anser att Utbildningsförvaltningen ska göra utredning och bedömning av behovsgrupp även för interkommunala elever.

Risken finns annars att kommunerna försöker hålla en lägre behovsgrupp för elever som egentligen skulle tillhöra en högre och därmed dyrare grupp.

Vi anser att det ekonomiska ansvaret och övrig hantering kring de interkommunala eleverna ska återgå till berörd stadsdelsförvaltning.

Det mellanled som uppstår mellan stadsdelsförvaltningar och utbildningsförvaltningen är kostsam och onödig. Förvaltningarna skulle ha en bättre överblick om schablonerna och ansvaret kring dem lades ut igen. Förvaltningarna handlägger redan idag avtal för barn i förskola och elever i skolan.

Vi anser att ansvaret för mottagande, bedömning av vilken grupp varje elev tillhör och förslag till skola, ska fortsätta att ligga hos den specialistkompetens som finns inom Utbildningsförvaltningen.

De berörda skolorna kan fortsätta att ta emot ansökningar från föräldrar och bedöma om skolan kan ta emot eleven. Ansökan och skolans bedömning skickas därefter vidare till Utbildningsförvaltningen, som gör den slutgiltiga bedömningen och placeringen i samråd med berörd skola. Vi anser att det är viktigt att Utbildningsförvaltningen behåller det övergripande ansvaret samt helhetsbilden över stadens samlade resurser.

Vi anser att det är oacceptabelt att kostnader för lokaler och skolskjuts inkluderas i schablonerna.

Vid ett snabbt överslag kan vi se att schablonerna inte täcker lokal- och skolskjutskostnader för eleverna.

Dessutom inkluderas inte stadsdelsförvaltningens övergripande kostnader i den redovisning av kostnader som Utbildningsförvaltningen idag efterfrågar.

Tjänstemännen på Utbildningsförvaltningen drar av hela skolschablonen innan den summa som ska utbetalas fastställs, och inte den skolpeng som skolan får för varje inskriven elev. Det innebär att de 3,6% i adm. avdrag som alla inom Skärholmens stadsdelsförvaltning betalar till bland annat nämnd, stadsdelsdirektör och kansli samt personal- och ekonomienheter dras av och ersätts inte av Utbildningsförvaltningen. Varje elev som Skärholmens stadsdelsnämnd får ersättning för idag enligt detta system, genererar ett minus i bokslutet.

Vi anser att det är oklart vilka elever som ska tillhöra behovsgrupp 5.

Vilka kriterier ska gälla för elever i grupp 5? Det är bra att justering av ersättningsnivå för grupp 5 föreslås kunna ske i tertialrapport 2, men ibland kan det göras först i bokslutet.

En rutin måste finnas kring hantering, ansvar och ekonomi för blivande förskoleklassbarn som troligen ska tillhöra särskolan, men som inte är färdigutredda vid skolstarten.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att

1. som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsdelsförvaltningen får i uppdrag att återkomma med ett ärende som innehåller en tydlig analys av vilka konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för särskoleverksamheten i Spånga-Tensta.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Katrin Åslund m fl* (fp), *Madeleine Jacobsson m fl* (m) och *Patrick Simonson* (kd), bilaga 1.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget med ett schabloniserat resursfördelningssystem är enligt förvaltningens uppfattning ett bättre sätt att ersätta verksamheterna för utförda prestationer än det nuvarande systemet med faktiska kostnader.

Både beställande enhet och utförande enhet har behov av att kunna planera sin budget innan den ekonomiska händelsen har ägt rum. Det nuvarande systemet innebär ofta att parterna hamnar i en förhandlingssituation om vad som ska ingå i självkostnaden när kostnaderna är kända. Vid ett införande av schabloner är det viktigt att tydliga anvisningar utarbetas så att både beställande och utförande enhet vet vad som ingår i schablonen.

Förslaget innebär att fem olika ersättningsnivåer skapas för att ersättningen till utförande enhet ska bli så rättvis som möjligt. Förvaltningen anser att antalet nivåer är bra eftersom det är relativt tydliga gränser mellan nivåerna. Möjligen kan skillnaden i ersättningen mellan vissa nivåer vara väl hög, t ex mellan nivå 3 och 4 inom undervisning.

Utöver det egentliga uppdraget har utredningen diskuterat att antal övriga frågor.

Förvaltningen anser att det är bra med en samlad enhet inom staden som bedömer behov och arbetar med placeringar.

Frågan om ekonomiskt beställaransvar är angelägen att lösa.

Enligt förvaltningens uppfattning finns tre olika huvudalternativ var det ekonomiska beställaransvaret ska ligga.

1. Den samlade enheten som ansvarar för bedömningar och placeringar har även budgetansvaret och ersätter utförande enhet i enlighet med den behovsgrupp man placerat eleven i.
2. Stadsdelarna tilldelas samtliga medel för särskoleverksamheten enligt en schablon/inskrivet barn i grundskolan. Respektive stadsdel kan då föräldrarna önskar placering i särskolan anlita den centralt placerade enheten för bedömning av behovsgrupp och ev placering. Hemmastadsdelen ersätter utförarenheten i enlighet med schablonen för behovsnivån. I de fall föräldrarna önskar att barnet inte ska gå i särskola kan stadsdelen använda resurserna för personalförstärkning mm för barnet på hemmaplan.
3. Den enhet där eleven placerats av den centrala enheten erhåller medel direkt från kommunstyrelsen, på samma sätt som för grundskoleverksamheten mm.

De olika alternativen medför olika för- respektive nackdelar. De två första alternativen är tydliga vad gäller ekonomiskt ansvar. För alternativ 3 får kommunstyrelsen budgetansvaret på samma sätt som för grundskoleverksamheten mm.

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att

1. åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. godkänna förvaltningens beredning av skrivelsen ”besparing inom särskolan”

Reservation anfördes av *Henrik Ehrenberg m fl* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Lena Kling m fl* (fp), *Henrik Ehrenberg m fl* (kd), *Maria Ljungberg Schött m fl* (m), bilaga 1.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Vantörs stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till ambitionen att skapa ett system som är administrativt enkelt, har en logisk struktur, garanterar likvärdighet inom staden och som är effektiv ur ett ekonomistyrnings-perspektiv. Förvaltning anser dock att det inte är möjligt att utifrån det remitterade underlaget bedöma om systemet uppfyller dessa krav och förvaltningen tar därför inte ställning till förslaget. Förvaltningen saknar, dels en analys av det nu föreslagna systemet i förhållande till andra relevanta fördelningssystem, dels en belysning av de organisatoriska aspekterna i av förslaget.

Vantörs stadsdelsförvaltning har tidigare framhållit att översynen av resursfördelningen till särskolan bör samordnas med motsvarande översyn av resursfördelningen till förskola, grundskola m.m. Förvaltningen vill än en gång understryka betydelsen av detta. Enligt förvaltningen är annars risken stor för att de effekter man vill uppnå genom justeringar i det ena systemet tas ut av förändringar inom det andra.

Förvaltningen kan i nuläget inte avgöra hur de ekonomiska effekterna från fördelningssystemet för förskola, grundskola m.m. påverkar de ekonomiska effekterna från fördelningssystemet avseende särskolor och vice versa. Det nu redovisade förslaget saknar helt beräkningar av vad schablonsystemet skulle betyda i ekonomiska termer för stadsdelsförvaltningarna. Under den korta remisstid som har lämnats – från juni till augusti månad - har det heller inte varit möjligt för förvaltningen att göra en grundlig analys av de ekonomiska konsekvenserna av det föreslagna systemet.

Enligt förvaltningen finns flera skäl för att införandet av ett nytt resursfördelningssystem bör ske etappvis eller med särskilda övergångsregler, i likhet med vad som har föreslagits för resursfördelningssystemet för förskolor, grundskolor m.m.

Ett av skälen till detta är att om förslaget får stora ekonomiska konsekvenser för stadsdelsförvaltningarna, så har de vid ett snabbt införande små möjligheter att i god tid anpassa verksamheten efter de nya förutsättningarna. Det kan då innebära att

förvaltningen får vidta besparingsåtgärder där det är möjligt, snarare än där det är lämpligt. Flera kostnadsposter är bundna för en tid framåt, exempelvis gäller detta kostnader för lokaler. I det nuvarande systemet står utbildningsförvaltningen för kontrakten för de lokaler som särskoleverksamheten bedrivs inom och bekostar dessa oavkortat. Om stadsdelsförvaltningen tar över lokalerna kommer stadsdelsförvaltningen vara bunden av kontrakten och inte ha möjlighet att på kort sikt spara in på lokalkostnader.

Ett annat skäl som talar för ett stegvis införande är att stadsdelsförvaltningarna startar från skilda utgångspunkter med olika utbyggd särskoleverksamhet. För Vantör, som har en jämförelsevis omfattande särskoleverksamhet som tar emot flera elever från andra stadsdelar, kan en ändrad resurstilldelning få stor betydelse. Det kan innebära att verksamheten måste omstruktureras, t.ex. i fråga om hur många elever som man kan ta emot. Sådana förändringar kräver långsiktighet bl. a. Eftersom de kommer att påverka behovet av utbyggnad inom andra stadsdelområden.

Förvaltningen anser också att de ekonomiska utgångspunkterna för förslaget motiverar en övergångsperiod. Den ekonomiska utgångspunkten för förslaget är den sammalagda budgeten som nuvarande särskoleschablonsystem genererar samt de skolbarnsschabloner som stadsdelarna får. I detta är det budgetunderskott som utbildningsförvaltningen tidigare har haft avseende särskolverksamheten inberäknat. Det innebär att genom det nya systemet kommer detta underskott att föras över från utbildningsförvaltningen till stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen ställer sig tveksam till att föra underskott på detta sätt, i synnerhet som de ekonomiska effekterna troligen kommer att skilja sig åt mellan stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen anser därför att om det ska ske, bör det åtminstone ske successivt.

För att kunna ta ställning till förslaget saknar förvaltningen inte bara en belysning av de ekonomiska aspekterna utan också av de organisatoriska aspekterna. Flera förändringar är pågående som kan påverka stadens organisation och särskoleverksamheten som gör att det inte är möjligt att i nuläget ge en heltäckande beskrivning av fördelningssystemets organisatoriska aspekter. Samtidigt innebär detta att förvaltningen inte fullt ut kan ta ställning till det nu föreslagna systemet.

Sammanfattningsvis, är Vantörs stadsdelsförvaltning positiv till de kriterier som satts upp för systemet och har utifrån det redovisade förslaget inget att invända mot de föreslagna behovsgrupperingarna och uppdelningen på en grund- och resursförstärkningsschablon. Samtidigt anser förvaltningen att det är flera aspekter som måste belysas för att det ska vara möjligt att ta ställning till det föreslagna systemet. Förvaltningen anser också att det är angeläget att systemet ändras etappvis under en längre övergångsperiod.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Det är förvaltningens uppfattning att alla barn oberoende av etnisk- social bakgrund eller funktionshinder, boende/mantalsskrivna inom förvaltningens geografiska område, naturligtvis skall innefattas i förvaltningens ansvar och uppdrag. Detta synsätt präglar barnkonventionen och i den s.k. Salamanca-deklarationen fastslås bland annat att elever i behov av särskilt stöd måste ha tillgång till ordinarie skolor som, genom en pedagogik som sätter barnet i centrum, tillgodoser deras behov. Vidare konstateras att ordinarie skolor med denna integrationsinriktning är det effektivaste sättet att bekämpa diskriminerande attityder, att skapa en välkomnande närmiljö, att bygga ett integrerat samhälle och att åstadkomma skolundervisning för alla.

Därför välkomnar förvaltningen ett resursfördelningssystem som decentraliserar resurserna till stadsdelarna där ansvaret för den obligatoriska undervisningen för alla barn oavsett eventuella funktionshinder bör ligga. På detta sätt ökar även tydligheten av ekonomistyrningen för särskolverksamheten. Hanteringen av nuvarande centralistiska. resursfördelningssystem medför en stor administrativt överbyggnad. Denna överbyggnad garanterar på intet sätt att resurserna fördelas rättvist. Ansvaret för utbildningen är oklart och systemet innebär också att klara incitament för ett effektivt resursutnyttjande saknas.

Förvaltningen är fullständigt medveten om att ett nytt fördelningssystem inte löser alla frågor rörande en komplex skolform som särskolan. Precis som framhålls i remissen, återfinns en mängd frågor som måste analyseras och ges en praktisk lösning. En del av dessa frågor behandlas i de s.k. SPO-utredningen andra måste lösas i särskild ordning. Då remissen begränsar sig till ett förslag om ett schabloniserat resursfördelningssystem väljer förvaltningen att inte här gå vidare in på de frågeställningar som remissen behandlar under rubriken "övrigt". Dock är det förvaltningens principiella övertygelse att de flesta av de frågor som nu sköts centralt för särskolan som skolform, kan och bör decentraliseras till stadsdelarna.

Förvaltningen vill uppmärksamma att de medel som skall fördelas (i den föreslagna fördelningsmodellen) är betydligt mindre än vad verksamheten i dag kostar. Detta förklaras av att verksamheten under 2003 gick med ett stort underskott och att detta även är fallet utifrån prognoserna för 2004. Underskottet för den obligatoriska särskolan prognostiseras för 2004 till ca. 12 – 14 mkr och för den totala verksamheten till ca. 19 mkr. Detta kommer med nödvändighet att skapa problem för stadsdelarna då även en total resursminskning är aviserad för budgetåret 2005.

I den föreslagna schablonen inkluderas skolskjutskostnaderna, vilket är en betydande kostnad i särskolans budget. Elever mottagna i särskolan har ett resereglemente fastställt av fullmäktige, som är betydligt mer generöst än vad skollagen kräver och vad som gäller för elever inom grundskolan. Det är förvaltningens uppfattning att en översyn av nuvarande resereglemente för särskolan samt dess administration och organisation bör genomföras inom det snaraste.

I föreliggande remissförslag konstateras något lättvindigt, att lokalkostnaderna är inkluderade i schablonfördelningen. Förvaltningen anser dock att denna fråga är värd att uppmärksammas i särskild ordning och saknar därför i remissen en närmare analys av lokalkostnader och lokalbehov för särskolverksamheten inom staden. I det nuvarande systemet går kostnaderna för lokaler för särskolornas verksamheter direkt till utbildningsförvaltningen för betalning.

Förvaltningen har erfarenhet av att driva två särskoleverksamheter – träningsskolan Mockasinen och träningsskolan Broskolan. Dessa bägge verksamheter visar på kraftiga skillnader vad gäller lokalkostnader. Även om det inte är någon större skillnad i kostnad per kvm så är skillnaden per elev markant. För år 2003 var lokalkostnaderna för träningsskolan Mockasinen per elev/år 130 tkr dyrare än vid träningsskolan Broskolan. Orsaken till detta är naturligtvis elevernas olika behov, vilka är direkt relaterade till, deras i många fall, mycket komplexa funktionshinder och funktionsnedsättningar. Förvaltningen anser därför att lokalkostnaderna skall lyftas ut ur det nu föreslagna schabloniserade fördelningssystemet och göras till ett tilläggsbelopp som differentieras i olika nivåer, allt efter elevernas behov. Detta skulle utifrån förvaltningens synsätt bidra till ett mer rättvis fördelning av lokalkostnaderna.

Antal elever mottagna i särskolan och folkbokförda i Stockholms stad var vårterminen 2004, 1.107 (exkl. förskoleklass elever). Av dessa tillhörde 794 elever den obligatoriska särskolan. Dessa elever fördelade efter sina mantalsskrivningsadresser, kommer att fördela sig mellan stadsdelsförvaltningarna på motsvarande sätt som för små och medelstora kommuner i landet i övrigt (37 elever folkbokförda inom Älvsjö stadsdel). Det är förvaltningens uppfattning att ett resursfördelningssystem som det föreslagna, med nödvändighet kommer att innebära en ökad samverkan mellan stadsdelarna. Detta för ett effektivt lokalutnyttjande, ett bättre resursutnyttjande och för att kunna bibehålla, utveckla och värna om den kompetens som återfinns hos den pedagogiska personalen i den nu befintliga särskolverksamheten. Förvaltningen föreslår därför att utbildningsnämnden ges i uppdrag att snarast initiera samverkansdiskussioner mellan stadsdelarna.

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att överlämna och återopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Helena Bonnier m fl* (m), *Claes Fleming m fl* (fp) och *Jan Ulander* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Elevgruppernas behov

Förvaltningen bedömer att det är möjligt att arbeta med ett schabloniserat fördelningssystem och de beskrivna behovsgrupperingarna. En förutsättning är dock

att det finns kompetent personal för bedömning, såväl bedömning av huruvida eleven skall gå i särskola som bedömning av vilken behovsgrupp eleven skall tillhöra. För denna bedömning krävs en stor kompetens i särskolefrågor. Denna bedömning sköts i dagsläget av särskoleenheten i samverkan med skolan. Om särskoleenheten upplöses skulle den kompetens som finns där i dag t ex kunna tas till vara genom att ett antal stadsdelar, t ex innerstadsstadsdelarna, har en gemensam resursperson för denna bedömning.

Förslag till ett nytt schabloniserat resursfördelningssystem

Förvaltningen bedömer att det i sig inte borde vara svårare att använda sig av ett schabloniserat resursfördelningssystem än det sätt som i dag används, förutsatt att det finns någon som kan göra en kvalificerad bedömning av vilka elever som skall placeras i de olika behovsgrupperna.

Förvaltningen kan dock inte överblicka de ekonomiska konsekvenserna av förslaget. I utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande anges att de medel som skall fördelas på det nya schabloniserade fördelningssättet skall motsvara budget 2004 för särskolans verksamhet. Särskolan har tidigare år gått med underskott. I ett brev daterat den 11 juni 2004 ställt till rektorerna skriver chefen för särskoleenheten att ett underskott om 18 mnkr prognostiserats för enheten i tertialrapport 1 2004. Det anges inte vad underskottet beror på. Genom att detta underskott finns uppstår en farhåga att de medel som fördelats inte är tillräckliga. I och med detta kan inte uteslutas att stadsdelarna, om de tilldelas den sammanlagda budget som nuvarande särskoleenhet har i VP 2004, blir underfinansierade. I dag får stadsdelen alla sina kostnader för särskoleverksamheten täckta.

Enligt förslaget i tjänsteutlåtandet skall lokaler och skolskjuts inrymmas i schablonerna. Förvaltningen finner att konsekvenserna för detta inte är tillräckligt tydligt beskrivna. Det går inte att se om stadsdelens kostnader kommer att öka genom detta. Stadsdelarna har ju väldigt olika kostnader för sina lokaler och det kan vara svårt att schablonisera en sådan kostnad. Detsamma gäller för skolskjuts där det ju är helt avhängigt hur många barn som kan tas om hand i den egna stadsdelen och hur långa resor det blir. Ett sätt att lösa frågan skulle kunna vara att stadsdelen i samband med tertialrapport 2 får rekvirera sina faktiska hyreskostnader och kostnader för skolskjuts på liknande sätt som beskrivs i förfarandet för schablonnivå/behovsgrupp fem.

Ansvar för särskolan samt beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp

Förvaltningens uppfattning är att det är bra att stadsdelen har ansvar för de särskolebarn/elever som bor i stadsdelen och att samordningsvinster finns att göra t ex i BUS-arbetet (samverkan kring Barn och Ungdomar med Särskilda behov). Dock måste som ovan beskrivits specialkompetens i särskolefrågor tillföras stadsdelen för att uppdraget skall kunna klaras av. Bedömningen av insatserna för barnen måste ske på ett kompetens sätt och på ett sätt som gör att barnen får likvärdiga förhållanden oavsett vilken stadsdel de bor i. Det måste t ex finnas någon som är med och tolkar

vilka barn/elever som ska placeras i respektive behovsgrupp. Risken är annars att det blir långa diskussioner om tolkningar och om vem som har tolkningsföreträde.

Elevavläsning

Förvaltningen har erfarenheten att förflyttningar mellan skolor under pågående termin inte är sällsynta. Intagningen och resursfördelningen måste anpassas till detta. Huruvida det räcker med nuvarande avläsningstillfällen två gånger om året är svårt att bedöma. Eftersom varje elev är mycket resurskrävande kan svårigheter uppstå för den enskilda skolan om den inte får sina kostnader täckta. Förvaltningen önskar att denna fråga utreds ytterligare.

Pedagogiskt stöd

Expertstöd i pedagogiska frågor är absolut nödvändigt. Det pedagogiska stödet till de åtgärder för Barn i behov av särskilt stöd som redan i dag finns i stadsdelen är mycket omfattande och kräver hög kompetens. Den specialkompetens som särskolans område utgör finns dock inte. Hur stödet skall utformas är avhängigt vilka beslut som fattas beträffande särskolan med anledning av SPO-utredningen (utredningen om Stadens Politiska Organisation).

Hantering av interkommunal ersättning och SIS-medel

Den omfattande administration på särskoleenheten som beskrivs i förslaget och som man vill minska, måste ersättas av en administration ute i stadsdelarna. Förvaltningen bedömer att stadsdelarna redan i dag har vana vid att hantera interkommunala ersättningar samt överenskommelser/avtal mellan stadsdelar och kommuner eftersom detta förekommer redan i dag när det gäller Barn i behov av särskilt stöd. Stadsdelarnas administration måste dock stärkas om särskolefrågor förs ut på stadsdelsnivå.

Däremot har stadsdelarna ingen vana av att hantera rekvisition av statsbidrag. Förvaltningen föreslår att den hanteringen sköts på kommunövergripande nivå i likhet med rekvisition av övriga statsbidrag.

Förskoleklass och LLS-insatser

Förvaltningen anser att förskoleklassen och korttidshemmen skall hanteras kommunövergripande på samma sätt som i dag.

Investeringsbudget

När det gäller investeringsbudgeten anges i utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande att en särskild investeringsbudget bör ordnas eftersom anpassnings- och handikappåtgärder är svåra att finansiera inom schablonens ram. Förvaltningen delar den uppfattningen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att ett schabloniserat resursfördelningssystem införs i särskoleverksamheten enligt utbildningsnämndens förslag.

Stadsledningskontoret instämmer i utbildningsnämndens synpunkter att nuvarande ersättningssystem för särskoleverksamheterna har brister. Det kräver stora administrativa insatser såväl för utbildningsförvaltningen som för stadsdelsförvaltningarna genom främst grundskolorna. Att en ekonomisk överenskommelse upprättas mellan utbildningsförvaltningen och respektive skolenhet kan innebära att likvärdighet och rättvisa inte råder mellan ersättningsnivåerna till skolenheterna. Det finns således inget incitament för skolorna till effektiviseringar då skolorna i princip erhåller ersättning för de kostnader som uppstår. Ersättningssystemet gör det även svårt för skolenheterna att inför kommande år budgetera ersättningsnivån för särskoleverksamheten, då dessa inte är klara i samband med framtagandet av verksamhetsplanerna. I vissa fall är ersättningsnivån överenskommen först när budgetåret börjat.

Stadsledningskontoret anser att med beaktande av ovanstående brister en ny hantering av resurserna till särskoleverksamheten bör införas. Det föreslagna schabloniserade resursfördelningssystemet kommer att eliminera bristerna som finns i det nuvarande systemet. Den ekonomiska utgångspunkten vid framtagandet av förstärkningsschablonerna i de olika behovsnivåerna har varit och är att den resurs som idag tillförs särskoleverksamheten skall finansiera det föreslagna schablonsystemet.

Ett schabloniserat resursfördelningssystem, där de olika ersättningsnivåerna grundar sig på en god kännedom om omfattning/nivå av utvecklingsstörning, skapar förutsättning för en likvärdighet inom staden oavsett val av skola.

I utbildningsnämndens förslag är det vissa frågor som nämnden inte tar ställning till. Stadsledningskontoret anser att vissa av dessa frågeställningar är viktiga och vill särskilt belysa dessa enligt nedan.

Ansvar för särskolan

Ansvar för särskolan ligger idag på utbildningsnämnden. I avvaktan på SPO-utredningens konsekvenser bör utbildningsnämnden fortsätta att ha ansvaret för verksamheten.

Beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp

Beslut och bedömning bör, oavsett var ansvaret för särskoleverksamheten organisatoriskt ligger, ske av en central enhet. Detta med hänseende till behovet av likvärdig bedömning över staden, upprätthållandet av hög specialistkompetens, överblick över hela staden samt att vid bedömning av behovsnivå detta sker på ett opartiskt sätt.

Elevavläsning

Stadsledningskontoret föreslår att särskoleelever skall hanteras på motsvarande sätt som för övriga grundskoleelever. I Kf-budget erhålles en preliminär budget baserat på elevantalet hösten året innan. Under budgetåret sker en vår- respektive höstavläsning. Differensen av snittet för dessa avläsningar i förhållande till den preliminära justeras i samband med tertialrapport 2.

Tilldelning av särskoleschablon

Stadsledningskontoret anser att särskoleeleverna i möjligaste mån skall hanteras på motsvarande sätt som för övriga grundskoleelever. Detta innebär att grundschablonen för en särskoleelev går till den stadsdelsnämnd där skolan geografiskt ligger, vilket framgår av förslaget. Schablonen för resursförstärkning skall hanteras på motsvarande sätt dvs. gå till den stadsdelsnämnd där skolan finns. Schablonen kan av nämnden hanteras på motsvarande sätt som för övriga schablonfinansierade verksamheter.

Utbildningsnämndens handikappråd avstår från att lämna synpunkter på förslaget.

RESERVATIONER M.M.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jan Tigerström m fl (m) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande:

Vi ville delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut samt anför följande

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Detta har gett sig uttryck bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i staden.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för stadens särskoleverksamhet.

Reservation anfördes av Désirée Pethrus Engström (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Jag ville i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut och därutöver anför

Ett införande av nivågrupperade schabloner för särskoleelever i grundskolan är i grunden positivt och skulle tydliggöra skolornas ekonomiska planeringsförutsättningar. Det är dock en brist att särskoleverksamhetens nuvarande kostnader varken redovisas eller analyseras. Vi anser inte att schablonförslaget kan genomföras innan en ordentlig analys och konsekvensbeskrivning har skett. Socialdemokraterna har under de senaste åren gjort kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Göran Holmström (kd), Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp) till förmån för eget förslag enligt följande.

1. Förvaltningens förslag till beslut godkännes.
2. Därutöver anføres.

Ett införande av nivågrupperade schabloner för särskoleelever i grundskolan är i grunden positivt och skulle tydliggöra skolornas ekonomiska planeringsförutsättningar. Det är dock en brist att särskoleverksamhetens nuvarande kostnader varken redovisas eller analyseras. Vi anser inte att schablonförslaget kan genomföras innan en ordentlig analys och konsekvensbeskrivning har skett.

Socialdemokraterna har under de senaste åren gjort kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Att eventuella förslag om hur skolresor ska hanteras inte finns med är också en brist i förslaget. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Reservation anfördes av Anders Hellström (m), Birgitta Axén (m), Björn Holmberg (m) till förmån för eget förslag enligt följande.

- 1 Förvaltningens förslag till beslut godkännes delvis.
- 2 Därutöver anføres följande.

Från moderat sida skulle vi vilja se en ökad möjlighet för friskolor att kunna etablera sig. Med fristående särskolor med olika typer av inriktning ges också större möjligheter för en mer individanpassad skolgång som tar sitt ursprung ur just den elevens specifika behov.

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Madeleine Sjöstedt m fl (fp), Bertil Fredriksson (kd) och Birgitta Holm m fl (m) enligt följande.

Vi anser att nämnden skulle ha beslutat

Att som svar på remissen anföras

1. att utbildningsförvaltningen bör återkomma med en analys av vilka konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för elever i särskoleverksamheten, samt
2. att därutöver anföras följande:

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan, bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Margareta Cederfelt m fl (m) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

1. Hägerstens stadsdelsnämnd godkänner delvis förvaltningens förslag till beslut.
2. Hägerstens stadsdelsnämnd anför därutöver följande.

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Barn med behov av omsorg eller undervisning inom särskolan har specifika behov som ej kan tillgodoses i den vanliga omsorgen eller skolan. Det remitterade förslaget innebär att omsorgen och undervisningen riskerar att försämrats ytterligare för de barn som har särskilda behov vilka endast kan tillgodoses vid ett begränsat antal skolor. I värsta fall kan omsorgen eller skolan vara belägen flera mil ifrån bostaden. Konsekvensen av förslaget innebär att barn med behov av omsorg eller undervisning inom särskolan får minskade resurser till detta eftersom detta belopp också skall inrymma kostnader för resor.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Catharina Hillerström Vagli m fl (m) till förmån till eget förslag till beslut enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle besluta följande: Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholm stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Med anledning av ovan föreslår vi att stadsdelsnämnden beslutar

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- att komplettera förslaget med en tydlig analys av vilka konsekvenser som detta skulle få för särskoleverksamheten.

Reservation anfördes av Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp) och Fredrik Wallén (kd) reserverade sig mot beslutet enligt följande.,

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle besluta följande:

1. Hemställa till kommunstyrelsen att återkomma med en analys av vilka konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för särskoleverksamheterna.
2. Därutöver anföras

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bl.a. genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm och genom den av regeringen tillsatta Carlbeckkommittén vars syfte är att lägga ned särskolan. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholm stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Därför behövs en tydlig analys vilka konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för barnen och ungdomarna inom särskoleverksamheten innan ställning kan tas.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Margareta Björk m fl (m) och Fredrik Lundin m fl (fp) till förmån till eget förslag till beslut enligt följande.

Att överlämna ärendet utan eget ställningstagande samt att därutöver anföras:

Oppositionens yrkande i utbildningsnämnden avslogs. Vi yrkade där att ärendet skulle återremitteras och uppdrog åt förvaltningen att återkomma med en analys av vilka

konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för elever med fysiska funktionsnedsättningar.

Vi ansåg också att ”En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för dessa elever”.

De berörda barnen måste få hjälp, eftersom de har unika behov. Majoriteten har en rubrik i sin budget ”Satsningar för de mest utsatta”. Varför då inte visa det även i handling?

Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgitta Wahlman m fl (m), Lotta Gravenius m fl (fp) och Carina Andersdotter Sommar m fl (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anför följande:

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan, bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Mats G Nilsson m.fl. (m), Didar Samaletdin m.fl. (fp) och Birgitta Borg (kd) till förmån för eget förslag enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut

att därutöver anför följande:

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten. Utbildningsnämnden borde bifogat en tydlig analys av vilka konsekvenser ett schabloniserat fördelningssystem skulle få för dessa elever.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Magnus Hellström m fl (m), Karin Berggren mfl (fp) samt Andreas Sturesson (kd) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till svar på remiss
att därutöver anföras:

Majoriteten har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten har genomförts. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Torbjörn Andring (kd) tillförmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut att därutöver anföras

Ett införande av nivågrupperade schabloner för särskoleelever i grundskolan är i grunden positivt och skulle tydliggöra skolornas ekonomiska planeringsförutsättningar. Det är dock en brist att särskoleverksamhetens nuvarande kostnader varken redovisas eller analyseras. Vi anser inte att schablonförslaget kan genomföras innan en ordentlig analys och konsekvensbeskrivning har skett. Socialdemokraterna har under de senaste åren gjort kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser denna nya fördelning skulle få för särskoleverksamheten.

Tilläggas kan att det är oförsvarligt att under semestertider skicka ut en remiss som berör skolornas verksamhet. Är det den demokratiska process som majoriteten säger sig värna?

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Inge-Britt Lundin m fl (fp), Sebastian Cederschiöld m fl (m) och Susanne Markebjer (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

1. Ärendet återremitteras och förvaltningen får i uppdrag att återkomma med en analys av vilka konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för särskoleverksamheterna.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Kerstin Gustafsson m fl (m), Victor Flores m fl (fp) och Dikran Dison m fl (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

- 1 att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- 2 att därutöver anföra följande:

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Billy Östh m fl (m), Anna Eklund m fl (fp) och Ewa Samuelsson (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Vi yrkar att stadsdelsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anföra:

Ett införande av nivågrupperade schabloner för särskoleelever i grundskolan är i grunden positivt och skulle tydliggöra skolornas ekonomiska planeringsförutsättningar. Det är dock en brist att särskoleverksamhetens nuvarande kostnader varken redovisas eller analyseras.

Vi anser inte att schablonförslaget kan genomföras innan en ordentlig analys och konsekvensbeskrivning har skett. Socialdemokraterna har under de senaste åren gjort kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser denna nya fördelning skulle få för särskoleverksamheten.

Tilläggas kan att det är oförsvarligt att under semestertider skicka ut en remiss som berör skolornas verksamhet. Är det den demokratiska process som majoriteten säger sig värna?

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Britt-Marie Lagerqvist m fl (m) och Jan Jönsson m fl (fp) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut

Att därutöver anförda följande:

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten Stockholm stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Spånga–Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Katrin Åslund m fl (fp), Madeleine Jacobsson m fl (m) och Patrick Simonson (kd) enligt följande.

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Henrik Ehrenberg m fl (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Nämnden ska återremittera ärendet med avseende på förvaltningens beredning av skrivelse ”Besparing inom särskolan”.

Särskilt uttalande gjordes av Lena Kling m fl (fp), Henrik Ehrenberg m fl (kd) och Marie Ljungberg Schött m fl (m) enligt följande.

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat på en stor motvilja mot särskolan. Bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför uppmanas att återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för särskoleverksamheten.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Helena Bonnier m fl (m), Claes Fleming m fl (fp) och Jan Ulander (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

- att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut samt
- att därutöver anföras

Socialdemokraterna har under de senaste åren visat en stor motvilja mot särskolan, bland annat genom kraftiga nedskärningar i särskoleverksamheten i Stockholm. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheten i Stockholms stad får inte leda till nya kraftiga nedskärningar, vilket förvaltningen befarar då man ifrågasätter om möjligen förslaget är underfinansierat.

Förvaltningen noterar även att huruvida kostnader för lokaler och skolskjutsar skall ingå i schablonen inte är tillräckligt belyst i ärendet. Förslaget behöver därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser det nya systemet kommer att få för särskoleverksamheten.

Vi delar förvaltningens oro vad gäller stängning av särskoleenheten, i synnerhet vad gäller den upplösning av kompetens som finns idag inom enheten. Det kräver för varje stadsdelsförvaltning en resurs som kan göra en kvalificerad bedömning av vilka elever som skall placeras i de olika behovsgrupperna. Denna kompetens saknas i dag och måste därför på annat finansierat sätt tillföras stadsdelsförvaltningen.

Förvaltningens osäkerhet beträffande de ekonomiska konsekvenserna av förslaget är helt berättigade och delas av oppositionen.

Medel att fördela för Stockholms särskolelever enligt VP 2004

	Antal elever	Schablon (i tkr)	Summa (i tkr)	att fördela
Förskoleklasser				
Elever i undervisning	50	270,0	13 500	
Elever i skolbarnsomsorg	49	151,6	7 428	
Summa förskoleklasser			20 928	20 928
Obligatorisk särskola				
Elever i undervisning	835	270,0	225 450	233 339
Resursförstärkning till särskolelever i skolbarnsomsorg *	361	151,6	54 728	44 338
Elever i korttidstillsyn	278	151,6	42 145	36 563
Avsatt för modersmålsundervisning (centrala medel)				2 179
Avsatt för svenska som andra språk (centrala medel)				3 329
Beslut om mottagande i obl. Särskola/ Myndighetsutövning (centrala medel)				2 574
Summa obligatorisk särskola			322 322	322 322
* Kommunfullmäktige fördelar dessutom 13 124 tkr till stadsdelsnämnderna i form av ordinarie skolbarnsomsorgsschabloner.				
Gymnasiesärskola				
Elever i undervisning	320	270,0	86 400	87 270
Elever i korttidstillsyn	120	151,6	18 192	14 131
Avsatt för modersmålsundervisning (centrala medel)				831

Avsatt för svenska som andra språk (centrala medel)		1 378
Beslut om mottagande i gymn.särskola/ myndigetsutövning (centrala medel)		982
Summa frivillig särskola	104 592	104 592
Summa totalt	447 842	447 842

Bilaga 3

Förslag till ny särskol

Schablon

Obligatorisk särskola

Förslag till ny särskolschablon	Antal elever	Summa totalt (i tkr)
------------------------------------	-----------------	-------------------------

Undervisning

Behovsgrupp 1 skolår 1-5	142 010	84	11 929
Behovsgrupp 1 skolår 6-9 (10)	156 800	142	22 266
Behovsgrupp 2 skolår 1-5	194 970	97	18 912
Behovsgrupp 2 skolår 6-9 (10)	209 760	95	19 927
Behovsgrupp 3 skolår 1-5	302 760	94	28 459
Behovsgrupp 3 skolår 6-9 (10)	317 550	94	29 850
Behovsgrupp 4 skolår 1-5	432 150	117	50 562
Behovsgrupp 4 skolår 6-9 (10)	446 940	103	46 035
Behovsgrupp 5 (centrala medel)			5 400
Summa		826	233 339

Skolbarnsomsorg

Behovsgrupp 1 skolår 1-5	87 650	67	5 873
Behovsgrupp 1 skolår 6-9 (10)	96 050	3	288
Behovsgrupp 2 skolår 1-5	99 060	93	9 213
Behovsgrupp 2 skolår 6-9 (10)	107 460	1	107
Behovsgrupp 3 skolår 1-5	124 260	89	11 059
Behovsgrupp 3 skolår 6-9 (10)	132 660	2	265
Behovsgrupp 4 skolår 1-5	163 840	101	16 548
Behovsgrupp 4 skolår 6-9 (10)	172 240	2	344
Behovsgrupp 5 (centrala medel)			640
Summa		358	44 338

Kommunfullmäktige fördelar dess-utom
13 124 tkr till stadsdelarna i form av
skolbarnsomsorgsschabloner för elever i
särskolan.

Gymnasiesärskola	Förslag till ny särskolschablon	Antal elever	Summa totalt (i tkr)
Undervisning			
Behovsgrupp 1	158 510	136	21 557
Behovsgrupp 2	211 470	36	7 613
Behovsgrupp 3	319 260	70	22 348
Behovsgrupp 4	448 650	73	32 751
Behovsgrupp 5 (centrala medel)			3 000
Summa		315	87 270